

N Nr. 18

2. SEPTEMBERNUMMER 1942

Belgia 2.50 fr. / Böhmen-Mähren 3.— kr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 3 lire / Kroatia 6 kuna / Nederland 20 cents
Norge 50 øre / Portugal 2.— esc. / Romaniaia 20 lei / Serbia 6 dinar / Sverige 50 öre / Svelts 45 rappen / Slovakia 3 ks. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 15 kuruş / Ungarn 40 fillér
Sydsteiermark, Ostland 30 Pfg.

Signal

Universitetsbiblioteket
i Tromsø

**Klar
til kamp**

*panserskytteren lukker
sin tårnluke — panservogn
framover — angrepet
begynner*

PK.-foto: Krigskorrespondent
Artur Grimm

En general søkes

We, too, have our Rommels . . .

if only we would employ them in the right fields of action

Når tingene går skjevt for de britiske våpen, gjør der seg så godt som alltid gjeldende et rosverdig nasjonalt trekk — nemlig ikke å gjøre vedkommende befalhaber ansvarlig for det, eller selv bare antyde det. Kløder kan gjerne komme måneder eller kanskje år seinere, men ikke i øyeblikket, enskjønt der av denne unnløstelse av å øve personlig kritikk kan oppstå en feilaktig forestilling om hvorledes nederlaget fant sted. En befalhaber som bare for få måneder siden ble feiret som en glimrende soldat, som en strategisk og taktisk løve, skjønt det ikke var lett å forstå av hvilken grunn, blir stilt i skyggen og forblir der. Han ties ihjel.

Vi henter disse linjer fra en artikkel i et av Londons ukeblad, „The Sphere“ i sommer under titelen „Ledelsen avgjør kampen“. Artikkelen beskjeftiger seg inngående med en rekke engelske generalers fortrin og forsøker å tilbakevise, eller rettere sagt unnskyld dem overfor amerikanernes beskyldninger mot den sviktende britiske ledelse.

„Amerikanerne går mer og mer bort fra tanken på endeløse rekker av tanks, fly og kanoner og den øvrige mekaniske utrustning og er kommet til den konklusjon at den personlige fortjeneste til de menn som betjener disse verktøy, blir skjenket for liten oppmerksomhet og framfor alt slike menn som skal lede det virkelige slag.

Har vi „som oppfant tank' en“, — mener den britiske forfatter — „ingen fagfolk og spesialister som er i stand til å lede bevæpnede formasjoner bedre enn det har lyktes en utlending?“

Denne utlending som forstår så godt å kommandere tankformasjoner, er ingen annen enn generalfeltmarsjal Rommel. Artikkelen i „The Sphere“ lar en tydelig forstå at det var nederlagene ved Bir Hacheim, Tobruk og Marsa Matruk som foranlediget „The Sphere“ å komme med betraktninger over den engelske mangelfullhet på dette område. Men dersom man bare går ut fra det standpunkt at slike engelske generaler, som har sviktet i ett eller annet felttog, ikke blir underkastet noen kritikk ut fra det „rosverdige nasjonale trekk“, så må vi føye til én ting, nemlig: Winston Churchill, denne politiske sjakkspiller par excellence liker ganske særlig å gjøre sine retrettstrategier til syndebukker dersom han med dette kan oppnå en indrepolitisk fordel. Met velvalgte ord blir de så fjernet fra sine stillinger og ofte sendt på en politisk post hvor de ikke kan tillate seg noen kritikk av den samlede krigsførsel.

„The Sphere“ skriver ganske riktig:

„Rommel har aldri sittet bak sine tropper for å lede operasjoner derfra slik som våre generaler i

det store hovedkvarter i Kairo, men holdt alltid hele nerveapparatet til sine stridskrefter framme ved fronten.“

Generalfeltmarsjal Rommel har vært halvannet år i Afrika. Altså i halvannet år har englenderne kjent denne manns kampmåte. Til tross for dette oppholder englendernes store hovedkvarter seg framleis i Kairo. Hører det også med til det „rosverdige nasjonale trekk“ ikke å ville å lære av fienden? Den dag da Marsa Matruk kapitulerte sa en engelsk general til meg: „Rommels offensiv var ingen overraskelse for oss. Vi var forberedt og innstilt på enhver overraskelse, og allikevel overrasket han oss, for alt han gjorde skjedde alltid ti minutter før vi hadde ventet det.“

Nederlagene på Malakka, Java, Sumatra og i Burma blir der som bekjent knapt talt om lenger i England. Bladene beskjeftiger seg med situasjonen på Atlanterhavet som blir stadig alvorligere, og selvfølgelig med Afrika, den eneste krigsskueplass hvor britene kjempet aktivt i sommer.

Til tross for de lærdommer de har fått på alle krigsskueplasser, skal ikke englenderne øve noen kritikk over den engelske premierministers beslutninger, som så ofte besetter de høyeste militære poster med politisk føyelige generaler og derpå slår på propagandatrommen gjennom sin presse?

„The Sphere“ mener:

„Amerikanske fagfolk er av den mening at Timosjenko, MacArthur og admiral Cunningham har vist seg som de beste oppdagelser i ledelsen på de alliertes side. De kan dog ikke bli klar over Wavell og undrer seg over hvorfor han blir sendt rundt i verden for å bringe orden igjen i en rekke affærer som har gått skjevt.“

Timosjenko, McArthur og Wavell er sikkert de oftest nevnte generaler i den engelsk-amerikanske presse. Timosjenko har siden begynnelsen av den siste russiske vinter vært „det store håp“ for englenderne og amerikanerne og er som sådan daglig blitt omtalt i glødende artikler. Gjør dette ham til en stor militær leder? Inntil nå har han ikke vunnet noe slag.

McArthur er blitt hevet til skyene som De Forente Staters nasjonalhelt nr. 1 etterat han hadde latt sine tropper på Batan-halvøya i stikken og hadde brakt seg i sikkerhet med hustru og barn i Australia. Wavell ble i sin tid på grunn av sin frammarsj mot Bengasi betrodde „viktigere“ oppgaver på den asiatiske krigsskueplass. Skjønt han ikke hadde noe held på et eneste slagfelt der, påstår „The Sphere“ til tross for dette at han „ble sendt rundt i verden for å bringe orden igjen i en rekke affærer som hadde gått skjevt“.

Der søktes etter „en general“.

J. I. T.

Etter gjennombruddsslaget

Forfølgelsen er begynt. Slagets siste mål er tilintetjørelsen av motstanderen. Når motstanderen er kastet ut av sine stillinger og drevet på flukt, er det feltherrens fornemste oppgave å innhente de flyktende rester av

motstanderens stridskrefter for å stanse dem og tvinge dem til ny kamp, utmatte dem eller omgå dem, for frontalt å avskjære dem tilbaketoget. Forfølgelsen begynner PK. foto: krigskorrespondent Artur Grimm

FORFØLGELSE

En beretning om forfølgelseslagene slik som de har utviklet seg etter de store gjennombrudd under sommerlaget i øst i 1942

Også framrykningen har sine pauser, som her ved en panserformasjon; framrykningen foregår uavbrutt, men med rytmiske intervaller. Dagsmålene er slik utmålt at det blir tid tilovers for en utnyttelse av terrenget til beste for kjøretøyene, for vedvarende forbindelse mellom de forskjellige våpen og den høyere ledelse, til leilighetsvise rådslagninger — framfor alt er de slik utmålt at det fra ledelsens side til enhver tid kan anordnes en framskyvning av målene, når det hadde vist seg å være nødvendig. Slik opprettholdes alltid troppens slagkraft tross den harde forfølgelse, og fiendens forsøk på å sette seg fast, knekkes av en forfølger, som er ubønnhørlig

Beslutningen til nytt oppbrudd...
Rådslagningen med kommandantene for de tilsluttende forband har bare tatt kort tid

... og én av dens følger:
pansersoldaten hadde trodd å kunne sjalte inn et lite mellommåltid — men nå har motoren det mer travelt enn magen

Start!

Et kvarter seinere setter rekkene av panservogner, som holder ved siden av hverandre og bak hverandre, seg atter i bevegelse

Tett bak panservognene:

En pansermann, helt framme i tåten, har hevet armen i været. Denne bevegelse er ikke bare et tegn for panservognene til framrykning, for endeløse kolonner ruller framover sammen med dem

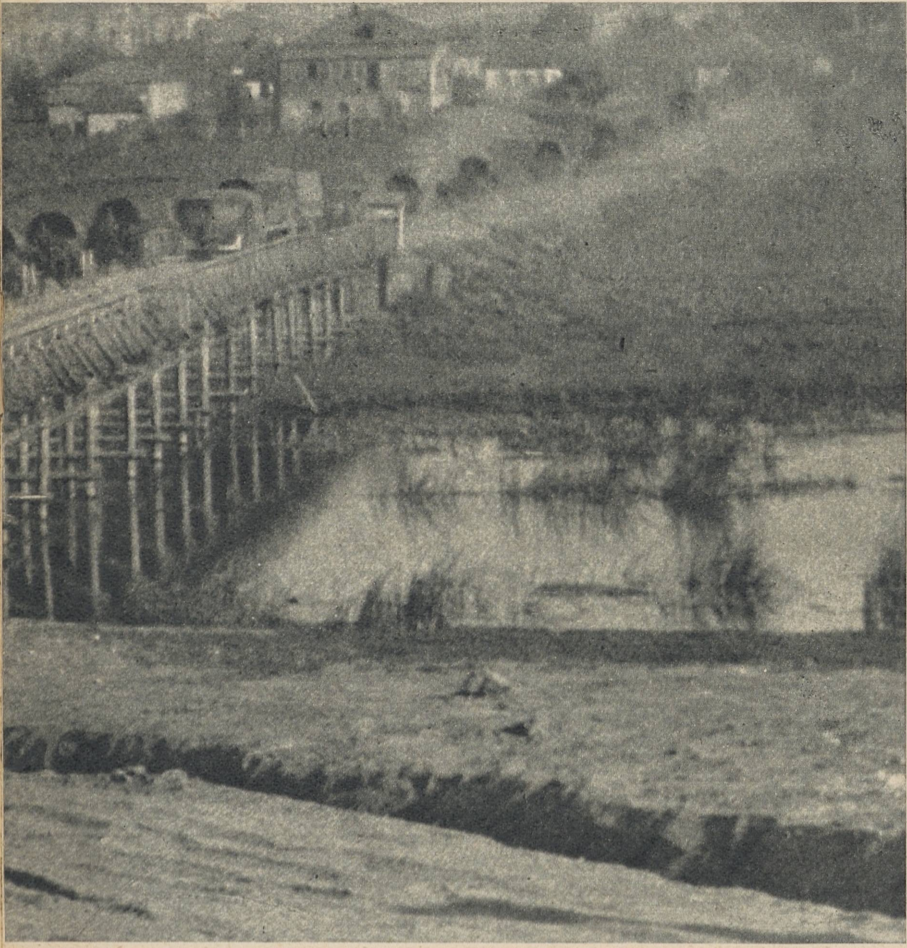
På sideveger og lenger bakover: Mens de motoriserte tropper tett sluttet følger de fremste panservogner, setter langsommere formasjoners tross seg likeledes i bevegelse

Etter gjennombruddsslaget: Forfølgelse!

PK. fotos: Krigskorrespondent.
Hanns Hubmann (5), Rolf Rühle
(3), Artur Grimm (1)

Et motorsykkelforband uten stålhjelm. Dette er for fagmannen tegnet på vedvarende forfølgelse uten motstand, for motorsyklistene har bare lov å ta av stålhjelmene når der ikke kan ventes kontakt med fienden

Den første fiende etter mange timers forløp. Besetningen ved en sovjetrussisk antitankkanon har forlatt sitt våpen foran panserfortroppen som nærmer seg, og forsøkt å flykte. Først da en av panservognene kjører etter folkene, innser de det meningsløse i fluktforsøket og overgir seg - et lite opphold som bare få kilometer lenger tilbake ikke engang et sekund kan stoppe transportkolonnenes støvete bånd. (Bildet nedenfor)

SLUTT

FOLK MOT TRUSTER

II. DEL

Om årsakene og målene til den europeiske revolusjonskrig

I „Signal“ nr. 17 belyste forfatteren, en kjent fransk økonomileder, som i årevis har hatt høve til på nærmeste hold å studere storbanker og høyfinans, årsakene til denne krig ut fra økonomifagmannens perspektiv og satte dem samtidig inn i deres store historiske sammenheng. Følgende artikkel undersøker metodene og utsiktene for trustenes økonomiske krig, slik som trustene no fører den

Holding-selskapenes allmakt

Ved krigsutbruddet 1939 er de engelske og amerikanske trustert blitt enige. Dette kan høres noe merkelig ut når man f. eks. husker de forbitrede kamper mellom Royal Dutch og Standard Oil eller kampen for ikke lang tid tilbake mellom Bank of England og Federal Reserve Bank om førsteplassen på pengemarkedet. Hitlers revolusjon har plutselig forsonet dem. Riktignok kjempet de forbitret med hverandre om herredømmet over verden, men de tilstrebt dog dette med de samme metoder: en verdensomspennende gullstandard som gjør dem konkurransedyktige overfor fremmede, oversjøiske land og tillater dem å kjøpe inn til laveste priser, en kartellfrihet og trustifisering som sikrer salg til høyeste pris, mellomhandlerens og meglerens overtak over produsenten, og pengemannens over de industridrivende.

Den nasjonalsosialistiske revolusjon derimot betyr avskaffelsen av gullstandard, den gir folkene med samme levestandard mulighet til å fastsette prisene etter produsentenes behov og å sette trustene under planmessig statskontroll gjennom overvåking av råstoffene, krediter og reserver. Den betyr slutten på det „liberale“ system som et lite finansoligarki i de enkelte land gjennom femti år kan takke for den rikdom og makt „uten hvilke livet ikke er verd å leve“. Som bekjent var trustene, som oppsto under beskyttelse av høye tollmurer, og opprinnelig hadde hatt en betont nasjonal karakter, blitt holding-selskaper. Deres talløse datterselskaper er riktignok enkeltvis underkastet landets lovgivning idet de arbeider med egen kapital, egen status og egen direksjon. For å skaffe seg den nødvendige kapital, utsteder de aksjer som imidlertid ikke kan bringes direkte inn på kjøperen da publikum ikke kjenner dem så godt. Da går holding-selskapet inn med sine egne aksjer og finansierer datterselskapet, som til gjengjeld overlater det aksjemajorite-

ten. Holding-selskapet kan no etter behag fjerne medlemmene av direksjonen og påtvinge den dets egne retningslinjer med hensyn til produksjon, salg, priser og fonds. Det hersker på denne måte uinnskrenket over et uhyre område av produksjon, distribusjon og virksomhet i de forskjellige land og de forskjellige stats- og rettsformer, uten at man ofte kunde si hvilket holding-selskap det ene eller andre foretagende avhenger av: anonymitetens triumf er fullstendig. Et karakteristisk eksempel herpå var det hollandske selskap Royal Dutch som for størstedelen arbeidet med fransk kapital, ble ledet av englendere og utbyttet betydelige oljeleier i De Forente Stater med newyorkkapital. Eller f. eks. Standard Oil som overfor Roosevelt forpliktet seg til ikke å levere noe amerikansk olje til Italia — en forretning som det overlot et av sine venezuelanske datterselskaper der gjennomførte den med norske skip som gikk under Panamas flagg.

Økonomi som våpen

Det er en kjensgjerning at Frankrikes generalstab og trustene på forhånd ikke tillat det militære instrument noen alt for stor betydning. England sender i 1939, i stedet for 80 divisjoner som i 1917, bare 10 til den franske krigsskueplass. I hele seks måneder spiller Gamelins fullt mobiliserte armé kort i ly av Maginotlinjen. Generalstabene rår jo over et nytt våpen hvis virkning den siste krig har vist og som man i mellomtiden har lagt all omhu i: den økonomiske krigs våpenblokade.

Med diplomatisk og finansielt press vil man atter bestrebe seg på som i 1917 å bringe dets kontinentale naboer i frontstilling mot det nye rike for hurtig å overlate det til hungersnøden. Den indre tyske front vil da bryte sammen av seg selv igjen, men de allierte vil etter en kampløs seier denne gang vite å berøve sin rival grundig for enhver mulighet til å komme seg igjen.

Men det nye regime viser seg ikke bare moderne på det økonomiske område. Det har forstått forbrenningsmotorens betydning for troppenes bevegelse og luftvåpnets muligheter. Det har panserdivisjoner og eskadrer av stupkampfly. De alliertes generalstaber hadde planlagt en stillingskrig, men en bevegelseskrig kullkaster alle deres planer. I fire plutselige foretagender besetter den tyske forsvarsmakt a) Norge, b) Nederland, Belgia, to tredjedeler av Frankrike, c) Jugoslavia og Hellas, d) sluttelig kommer den med et kraftig slag det sovjetrussiske angrep i forkjøpet og tar i sin besittelse halvdelen av Sovjetunionens potensial.

Den engelske skyldner

De Forente Stater har som teoretisk nøytral makt til å begynne med nøy seg med å understøtte blokaden for på denne måte å gi det økonomiske våpen hele dets kraft. De har derpå, som i 1915 til 1917, gått over til leveringer, men har med tanke på den ikke tilbakebetalte interallierte gjeld for langt kontant betaling. På grunnlag av Cash and Carry-klausulen og derpå på leie- og låneloven har England først måttet overføre til New York den største del av sitt gull, derpå sine verdifulleste rørlige verdipapirer og var sluttelig nødt til å avstå for niogtjue år en del av sine vestindiske besittelser. På denne måte har England helt etter kapitalismens spilleregler måttet avgi sin valutas ledende stilling, sin forrang på kapitalmarkedet og sin prisregulerende funksjon for de viktigste råstoffer som olje, kobber, tinn osv. for sluttelig endog å pantsatte grunnlagene for sin militære makt. Akkurat som England i 1940 foreslo Frankrike å gjøre det til bestanddel av sitt imperium, således befinner det seg idag med eller mot sin vilje på veg til å gå opp i den amerikanske union.

Etterhvert blir man klar over dette også i London. I underhuset kaster medlemmene åpent fram spørsmålet om ikke England til syvende og sist helt enkelt blir til De Forente Staters brudede mot det europeiske kontinent. Man hadde kanskje kunnet vente at den britiske stolthet vilde ha reist seg mot dette på liknende måte som det var tilfelle i sin tid i Frankrike med Pétain overfor Paul Reynauds forslag. Churchill var imidlertid taus.

USA fører an

Vinteren fører med seg en stillstand. Å holde troppene i deres stillinger, å forsyne dem på stedet ved hjelp av Organisasjon Todt, å nytte disse seks ventemåneder til komplettering av forsyningsene, til reparasjon eller utskifting av sterkt benyttede maskiner og omgående begynne med den økonomiske oppbygging av kontinentet etter det nye økonomiske systems grunnsetninger — dette synes å være der Führers tanke. Stalin vilde nødvendigvis ham noen sådan hvilepause, uopphørlig kaster han alle sine sibiriske reserver mot de tyske stillinger i snø og slam på de vide sletter fra Nordishavet til Svartehavet.

I mellomtiden har krigen fått en ny front. Japan erklærer De Forente Stater krig. Bildet endrer seg. Churchill bringer med seg fra sine reiser til Washington og Canada den nyhet at han har overlatt den øverste krigsledelse til De Forente Stater. Den offentlige mening,

som har tapt hodet over så mange skuffelser, reagerer ikke mer.

England trer i bakgrunnen, den amerikanske fase i krigen begynner. Og no blir det med all tydelighet klart at denne krig ikke er noen nasjonal eller imperialistisk i den gamle stil, like så lite kampen mellom to store riker — England mot Tyskland — som 1914 til 1918, men oppgjøret mellom to systemer.

Japan sprengte bommen

Nøyaktig der hvor de amerikanske stillehavsbasert møtes med de fjernøstlige engelske støttepunkter, står Japan med den kompakte masse av sine toogsytti millioner framifrå skolete og etter de moderneste metoder utrustede og disiplinerte mennesker. No eksisterer der imidlertid på dets vulkanske øyer hverken jern eller kull eller olje. For å kunne brødfø sin overordentlig tette befolkning, må det utføre industrivarer til hvis produksjon det mangler nesten alle råstoffer. China alene klarer å levere dem, likesom det byr de nødvendige avsetningsmarkeder. Men en rekke hav skiller det fra China, og disse hav beherskes fra de engelske støttepunkter. Japan er derfor overordentlig utsatt under en eventuell blokade. Uten Kalifornias og nederlandsk Indias olje vilde dets krigsflåte og dets luftvåpen være dømt til uvirksomhet. Det amerikanske admiralitet brysker seg allerede med å kunne feie Stillehavet rent for japanske enheter i løpet av få uker.

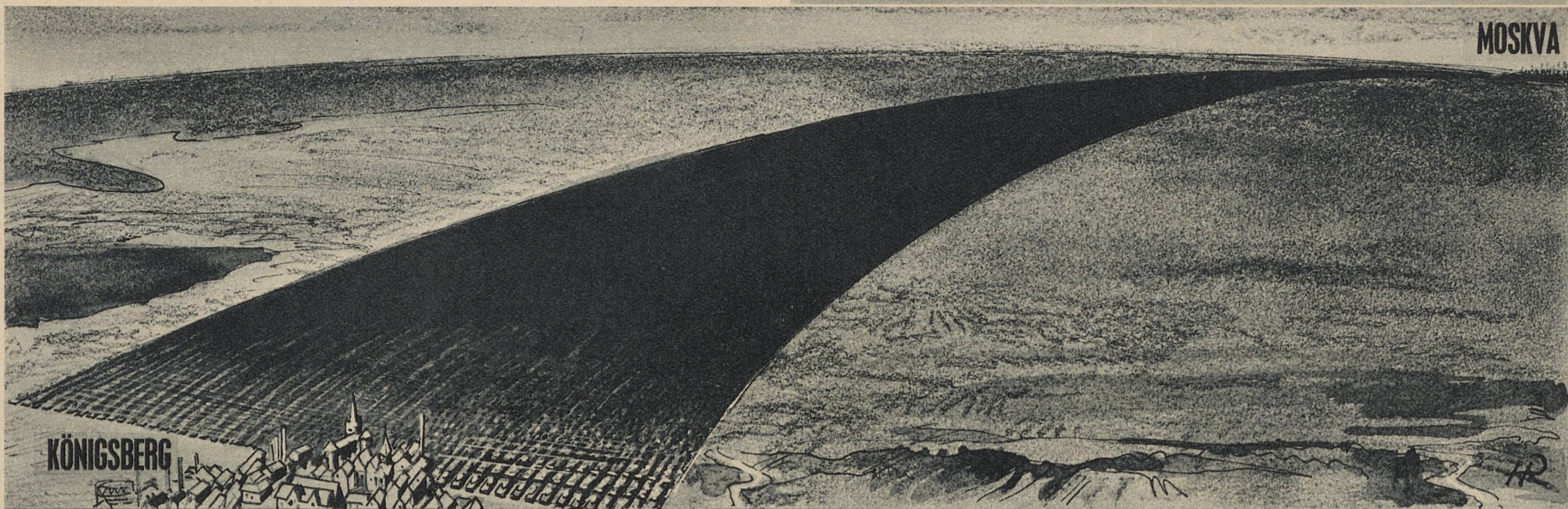
Til sin egen ulykke forstår trustene ingenting av krigsførsel, for i de land hvor de hersker går rustningsleveransens interesser stadig foran soldatenes. Og det er rustningsleverandøren som her i første rekke rår over militære befordringer. Således gjentar ardennergjennombruddets overraskelse seg i Pearl Harbour. Hongkong og Manila faller i hendene på japanerne som i sin tid Dunkerque og Metz i tyskernes hender. Takket være Indochinas besettelse (England vil aldri tilgi Pétain den!) styrter Tennos armé seg over Singapore. Ryker først den britiske speirebom fra Aden over Port Said og Malta til Gibraltar, så betyr dette at kontrollen med sjøvegene over Stillehavet, Atlanterhavet og deres mellomledd Det Indiske Hav, glir ut av hendene på det angloamerikanske holding-selskap. Det vilde være de kontinentale roms seier over den maritime universalisme, en seier for produsenten, som er lenket til sin jord, over den rotløse mellomhandler, en seier for de produserende og forbrukende masser over det finansoligarki som har utbyttet dem inntil i dag.

→
Motorsykelordonnans under frammarsjen i øst

PK. foto: Krigskorrespondent Pabe

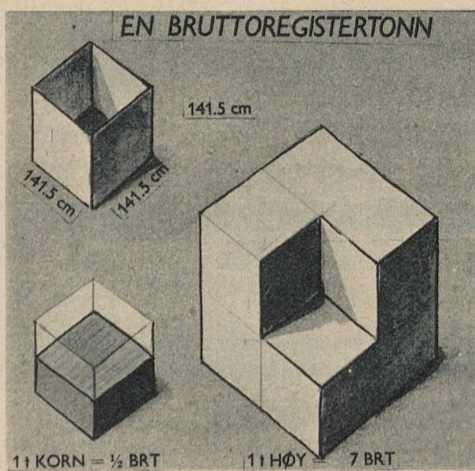

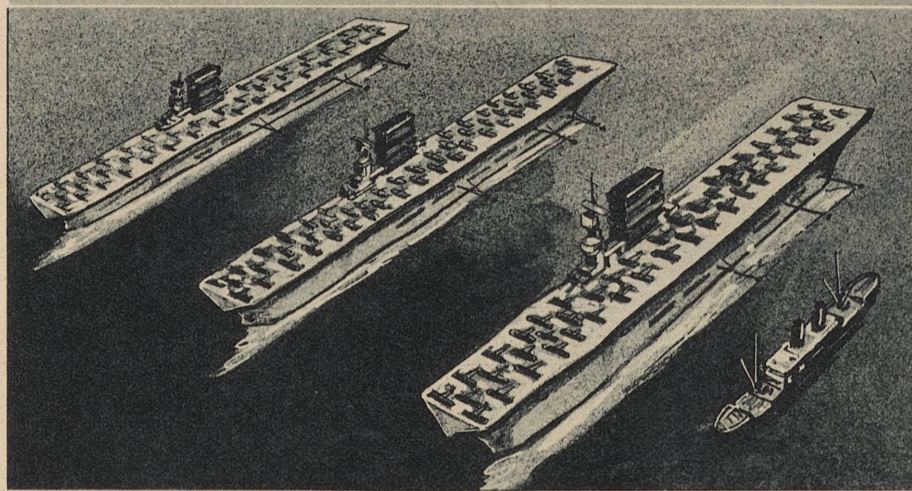
„100 000 BRT SENKET“

— hvor meget er det egentlig?

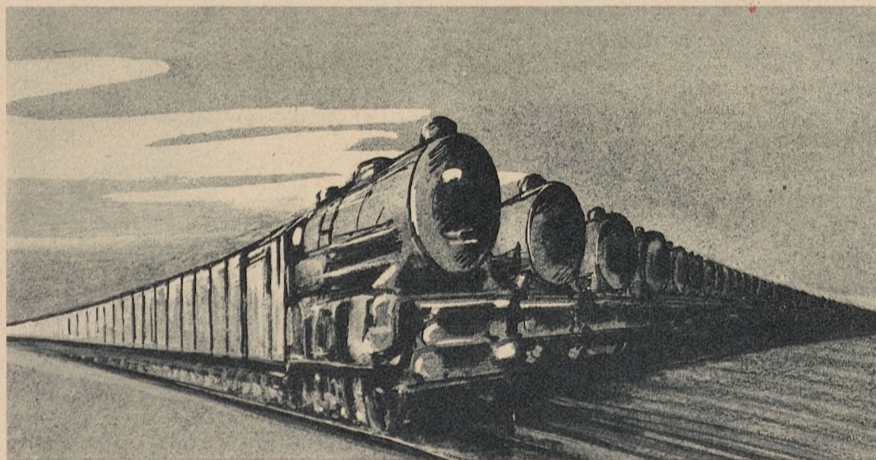

En bruttoregistertonn er — uttrykt matematisk — en hul terning, som er 141.5 cm lang, bred og dyp og har 2.83 kubikmeter innhold. For det meste går det langt mer enn 100 000 tonn last tapt, når 100 000 brt skipsrom blir senket. Av sukker, korn og kaffe f. eks. kan en brt oppta nesten den dobbelte vektmengde

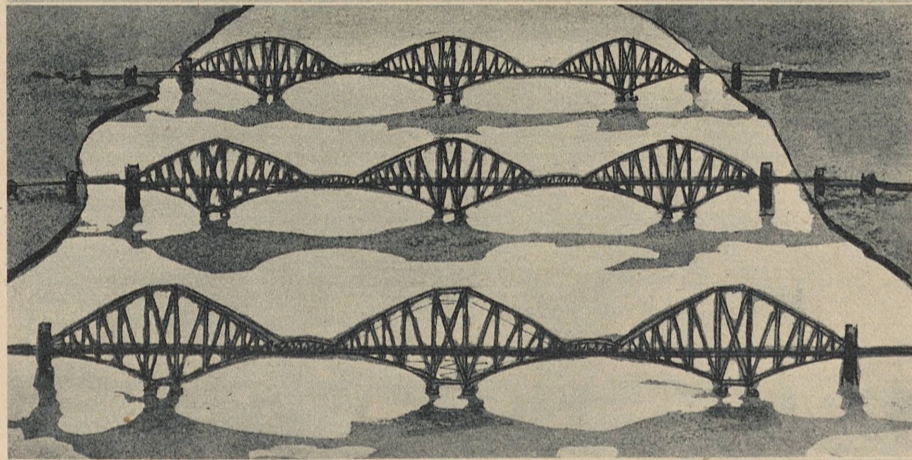
75 000 mellomstore panservogner kjører 1200 kilometer (det er omtrent strekningen fra Königsberg til Moskva) med det drivstoff, som 100 000 brt skipsrom kan oppta: nemlig 150 000 vekttonn

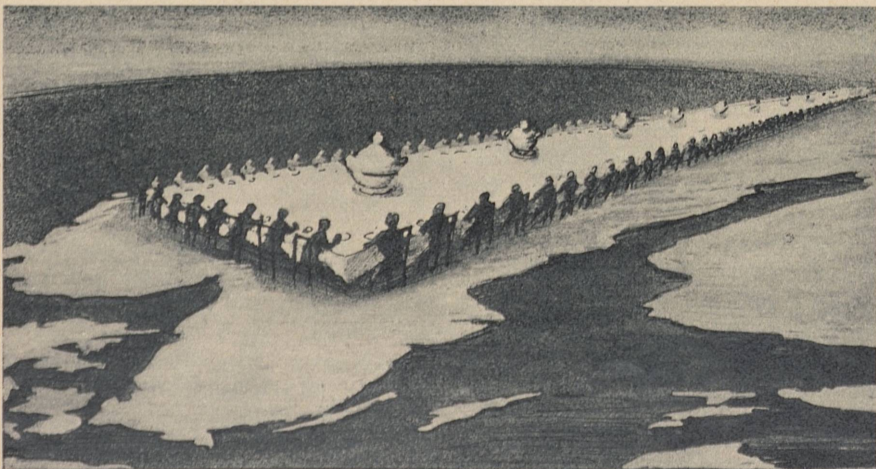
Et lite fraktskip på 6000 brt kan transportere 150 jagerfly, dvs. så mange fly som tre store hangarskip tilsammen kan føre (Courageous og Glorious hadde hver 52 fly ombord)

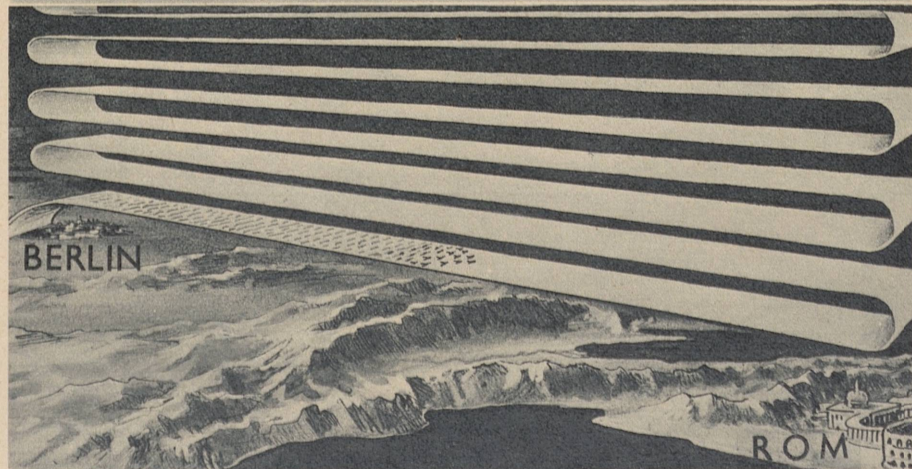
156 godstog, hvert på 60 vogner, i det hele 9400 jernbanevogner, vilde være nødvendig til å befordre den samme varemengde (ca 140 000 vekttonn) over land, som 100 000 brt skipsrom gjennomsnittlig kan oppta

Firth of Forth-brua har 50 000 tonn metallvekt. 160 000 tonn ammunisjon, altså godt og vel tre ganger vekten av denne brua, kan lastes i skipsrom på 100 000 brt

200 000 vekttonn ris kan lastes i 100 000 brt skipsrom. 6 millioner mennesker (omtrent så mange innbyggere som Sverige har) kunde i fire måneder få et halvt pund ris hver om dagen

125 mellomstore bombefly og 75 000 tonn drivstoff kan underbringes i 100 000 brt skipsrom. Disse 125 bombefly kunde med dette drivstoff fly strekningen Rom — Berlin (1200 kilometer) fram og tilbake 250 ganger Tegninger: Rodolphe

Det er Murmansk-luftvernet! Tyske stupkampfly går tross den tetteste luftvernsperring til angrep på den sovjetrussiske havneby. Dette bilde ble tatt av en tysk destroyer, hvor vår korrespondent fulgte med i angrepet.

Fire beretninger om opplevelser ved ishavsfronten:

ET SLAG UTEN

Lengst mot nord på det europeiske kontinent har tyske soldater av alle tre forsvarsmaktsgrener siden juni 1941 kjempet mot en motstander som forsvarer seg fortvilt. Den „nordlige rute“ fra Island, langs pakkisgrensen til Murmansk og Arkangelsk er midtpunktet i et slag uten pause. Havnene for denne siste sovjetforbindelse med de angelsaksiske demokratier drønner dag og natt under eksplosjonene av de sværeste bomber. I midnattsolens hvite netter bereder våre ubåter og kampfly de fiendtlige konvoier i Nordishavet et forferdelig endelig. Tyske alpejegere sikrer seigt de tyske kampbaser på Murmankysten idet de i tundraklippene avviser ethvert fiendtlig jordangrep. I fire billed- og tekstreportasjer gir vår medarbeider, krigskorrespondent Benno Wundshammer „Signal“'s lesere et innblikk i den ubønnhørlige kamp om rommet mellom Nordkap og Svalbard

I. FIRE GANGER OVER DET ILDSPRUTENDE BERG

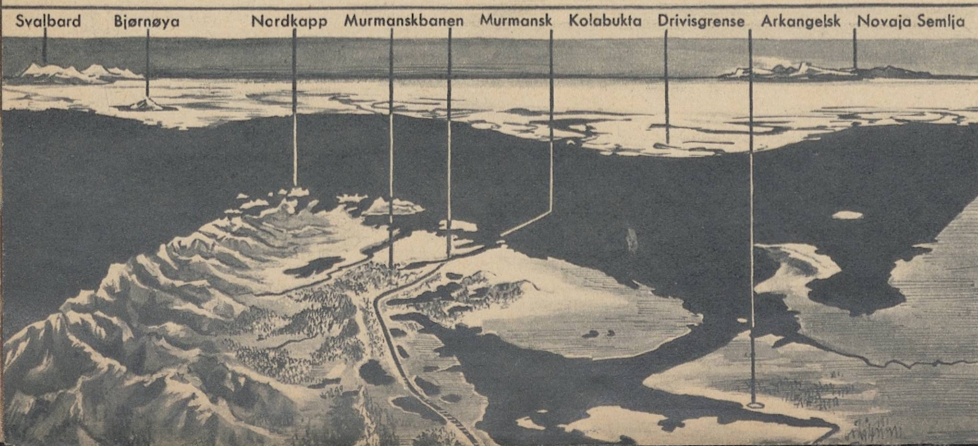
Murmansk: Det daglige brød

Kolabukta med Murmansk, verftbyen Rosta og det sovjetrussiske luftvåpens flyhavner er det daglige kampområde for de tyske stukas, destroyere og jagerfly i det høye nord. „Signal“'s krigs-

korrespondent Benno Wundshammer har deltatt i flere av disse formasjoners innsatser og forteller her om de jevnt harde angrep, hvis uavbrutte tekkefølge stadig utmatt motstanderen på ny

Situasjonskart til beretningene: „Et slag uten pause“

K. F. Brust

Våre stupkampfly flyr mot Murmansk! Våre ødeleggelsesfly kommer etter dem i veldige kurver og får hurtig farten opp. Himmelkonvoien flyr østover. I midten, som mørke dråper, de tunge stupkampfly; derover slynger våre kjeder seg i spiraller. De ildsterke bredsider til våre kanonbesatte skrog danner det beste vern mot fiendtlige jagerfly. Langt derute kretser jagende piler omkring våre tettsluttede avdelinger. Det er våre jagerfly, vår eskadres kampglade kavaleri.

En ganske fin, flerfoldig snodd, gul strek trekker seg gjennom det trøsteløse landskap under oss. Det er russevegen, motstanderens hovedmarsjveg til Lizafrenten. Snart må vi skimte Kolabukta og på dens annen bredd målet vårt: Murmansk.

Dag etter dag, og i denne årstid også om nettene, blir denne viktige havneby belagt med spreng- og brannbomber av våre kampflyvere og stupkampfly. Vi murmanskflyvere kaller denne havnen „det ildsprutende berg“.

Der er Kolabukta, et bredt, dypblått band som går på tvers av vår flyve- retning.

På den annen side av bukta har en gulaktig, kjempemessig flekk ett seg inn i tundraens øde grå. Det er byen. Bukta blir bredere og mer forgrenet. På dens mørke bakgrunn oppdager jeg mange skip som er ankret opp i stor avstand fra hverandre. De ligger høyt på vannet, er altså tomme. Solen står i ryggen på oss og forvandler de tykke vindusruter i våre kabiner til mattlysende rav. Så drønner det fra „det ildsprutende berg“! Himlen blir stjerne- sådd med tall-løse ildblink, foran oss

står de tette sperrebelter av skyer fra det fiendtlige luftvern og legger seg som livsfarlige nett mellom oss og jorden allerede langt i vest idet de første brannene bryter ut dypt under oss.

Vi biter tennene sammen og styrter inn i det farlige fyrverkeri. Det er kanskje tredve harde sekunder! Man holder pusten, gjør seg døv og blind mot faren og er dog opphisset til det ytterste. Der er havnen med dens mest iøynefallende kjennemerke „edsfingeren“! En forgrenet kai som stikker langt ut i sjøen og som virkelig ser ut som de to utstrakte fingrene på en hånd løftet til ed. No er stupkampflyene rett over havnen. Et fjell synes å legge seg over meg, og så river en stormvind meg med seg. Også mitt fly stuper til angrep. Man er helt enkelt hjelpeløs, forekommer seg selv som en formløs, hvirlende masse i et håpløst mørke. Som et blad i vinden, sier en tanke dypt i min hjerne. Så er alt over igjen, vårt fly er atter kommet på vingene!...

Løs på skip!

Om natten gjør „Ivan“ gjenvissitt. Alarmsirenene hylar inn i vår søvn, og idet vi styrter ut av blokkhusene, driver fuktig sjøtåke over plassen og hyller bergene inn i et hemmelighetsfullt grått. Vi står nede i tilfluktsgraven og ser ikke annet enn det knortede omriss av en dvergbjerk i tåkeyret. Det brummer ett eller annet sted. Luftvernkanoner bjeffer, deres granater suser opp i det formløse iniet. Så lar- men fra fallende bomber. De eksploderer i knausene.

Vi har noe fore

Idag ledsaget vi atter våre stupkampfly til angrep på Rosta, en verftsby noen kilometer nord for Murmansk på Kola-buktas østlige bredd. Bomber av sværeste kaliber var falt i dokkene. Midt under luftvernilden overga vi stupkampflyavdelingen til våre jagerfly. Mens disse sørger for en sikker hjemtur, flyr vi sørover. Der hvor Tulomaelva rinner ut i Kolabukta, ligger den fiendtlige jagerflyplass Murmasjij.

I et lysende tåkeslør venter vi på motstanderen. Jeg sitter bak mitt maskingevær og har no bare en eneste oppgave: ikke la noen komme innpå. Der er de allerede! Kanskje tusen meter under oss svever tre, fire enmotors fly over mørke skygger. Det går løs! Motorene våre brøler, vi stiger og faller, dukker gjennom skyene, jager over skinnende tåkeflater og kretser over gapende avgrunner. Jeg ser bakover. Det hele er en elegant hvirvlende leik mellom lys og skygge. Det er ikke noe som tyder på død og fordervelse.

Under luftkampen

Jeg husker min første luftkamp. Det var et sted i Frankrike. Dengang var alt enno nytt og uforståelig for meg. Kanonenes haking syntes meg som en overveldende torden, og sekundene mellom liv og død var en vanvittig hvirvel som ikke var til å finne ut av. No vet man det. Vi kan ikke si at vi har vennet oss til det. Vi lar oss bare ikke overraske mer. Jeg tenker et øyeblikk på døden. Jeg tror man overvurderer det. De første døde så jeg i Polen, og jeg vet at det slett ikke var noe nytt for meg. Kanskje har vi lest for meget om verdenskrigen. De første kamerater vi da mistet, var allerede sterkere opplevelser. Jeg tenker her på en nedstyrtning. I Skagerak sendte en fiendtlig destroyer en salve inn i motoren på vårt rekognoseringsfly. Med flyet i brann nådde vi kysten og havarte på en åker. Jeg glemmer aldri det hvinende brak da vi, like før vi nådde jorden, raste gjennom en trekrone og flyet splintredes mot marken. Det verste og skrekkeligste var dødsstillheten etterpå. Bare flammene knitret. Kabinen var trykket inn, og på fanget mitt lå hodet til observatøren. Av et gapende pannesår fløt en rød strøm over en steingrå maske som var et ansikt. I Polen fløy vi som om det hele bare var en fotballkamp eller en spennende boksekamp. Seinere lærte vi å elske livet fordi vi no kjente døden. I dag faller der meg inn noe merkelig: Riktignok har menneskets tilintetgjørelse noe skrekkelig ved seg. Men er ikke også et nytt menneskes fødsel en alvorlig og skremmende sak? Å bli født og å dø bringer smerte, blod og

Storbranner ved „edsfingeren“. Brann- og sprengbomber av alle kalibrer har hyllet Murmansks havn i ild og røyk. Man kan tydelig skimle den forgrenete lastekai, som våre flyvere kaller „edsfingeren“. Til venstre for den ligger den vel trafne jernbanestasjon. Ovenfor i bildet brenner verfts- og lasteanlegg, til venstre for dem i kanten av bildet et stort firkantet bygningskompleks: G.P.U.'s hus. Deler av bygningen er allerede tilintetgjort av bomber

hjelpeløshet med seg. Imellom ligger vårt liv.

Nedskytninger!

Plutselig hamrer våre kanoner løs, og kabinen er full av kruttøyk. Denne lukten er berusende og vekker den nesten smertelig tiltrekkende følelse som er en blanding av skrekk og glede. Under oss farer et luende ildskjær i dypet, og en fallskjerm svever stille under noen framspringende skyer.

Hvite streker trekker etter oss, og skjønt de ligger langt unna, rammer de meg som et piskeslag. Hvor er motstanderne? Hånden min har allerede grepet avtrekkeren, og ildspyd suser bakover i en skydal. De dreier av igjen, og jeg kan se av de tilbakeliggende vinger og den pukkelryggete kabine at det er to jagerfly av Aira-Cobra-modell. Amerikanske fly som no viser sine bredsider: sølvglinsende vinger med rustfargede stjerner. Jeg skyter til de er dukket vekk igjen.

Langt der borte svinger tre fiendtlige jagerfly seg opp i høyden. Da er våre

kamerater på pletten. Bolsjevikene bikker nedover idet de skyter. I samme øyeblikk er ødeleggelsesflyene der og sender tykke streker av ild mot jagerflyene som trekker nedover. Et rødt, det er en Curtiss, går i spinn. Jeg hører en stemme rope i mikrofonen: „Pass på nedslaget!“ En lang stund er det stille, så sier en rolig stemme, det er sveitkapteinen: „Jeg tenkte det nok, gutten min.“ Like over jorden er motstanderen kommet på vingene igjen. Bare et trick altså.

Til høyre dernede er fire ødeleggelsesfly i kamp med seks Curtiss og Hurricanes.

De går i ville sving mellom hverandre. Da ser jeg hvorledes ett av våre fly plutselig går i spinn. Høyre motor er plutselig stoppet. I siste sekund får føreren flyet på vingene. Da hvirvelen løser seg opp, flagrer en Hurricane rødflammende ned i dypet.

Framleis glir mørke skygger over den grågrønne jorden under oss og formørker Tulomaelvas blinkende bølger.

PAUSE

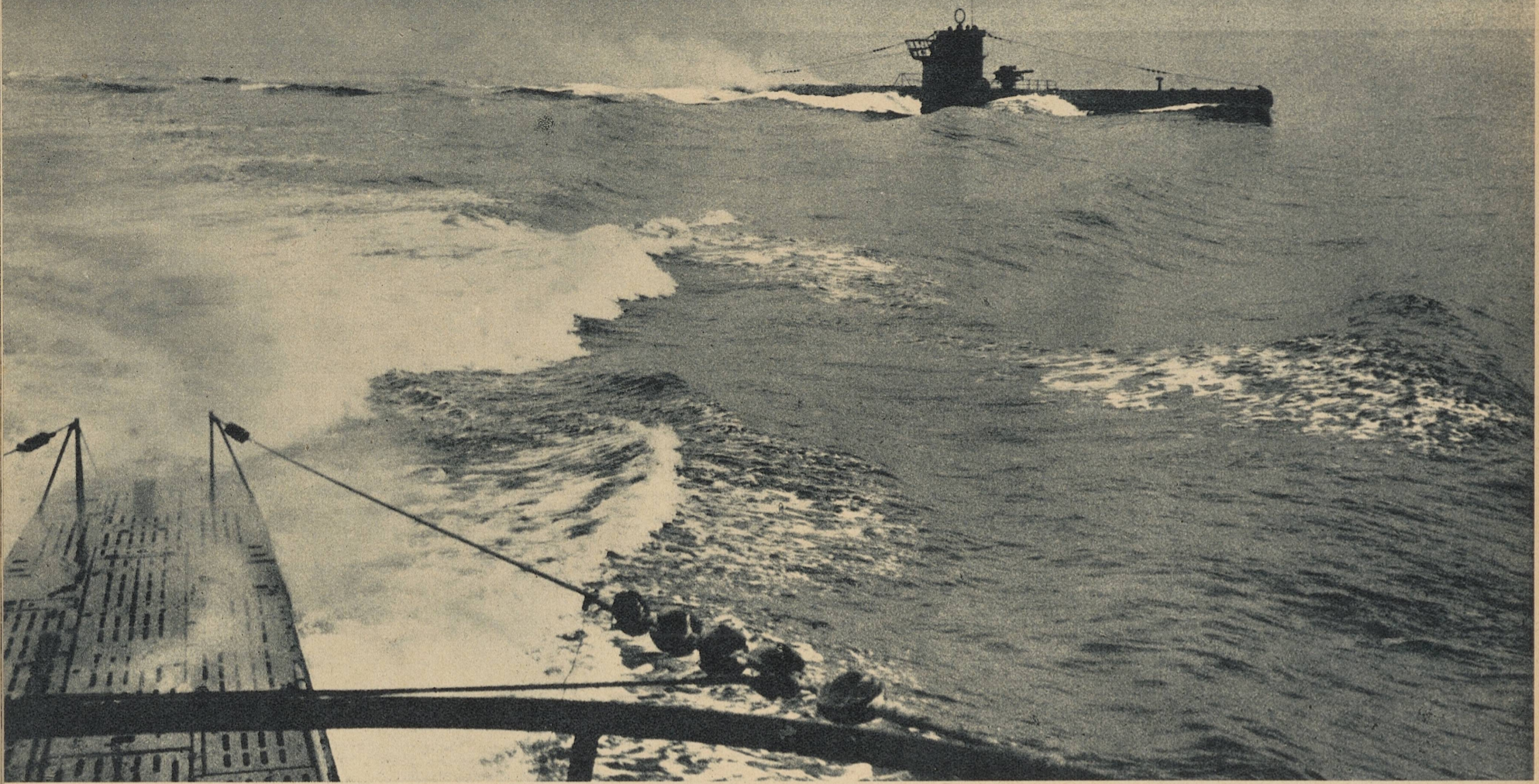
Dagen etter er det nesten som går-dagen. Vi ledsager Ju 88. Over Kola-bukta blir himlen fri. Vi gjør en stor sving mot nord. Det fiendtlige luftvern vet enno ikke riktig hvorledes det skal ta fatt på oss, og dets ildsperring ligger meget spredt. Atter støter vi med et plutselig bikk midt ned i bukta. Kampflyenes bomber slippes, tre, fire handelskip er omgitt av vannsøyler. Et skip knekker over, på et annet raser brannen. Da først melder „det ildsprutende berg“ seg. Før motstanderen kan samle hele sin ildkraft, er vi allerede i dypflukt forsvunnet bak beskyttende berg.

I isnende høyder

Vi gjør unna vårt dagsverk. Som igår, som i forgårs, som alle dager har vi innstilt surstoffapparatene på største høyde. Motstanderen rører enno ikke på seg, skjønt vi nesten er over byen. Vår angrepsposisjon er den best tenkelige, vi kommer direkte ut av solen. Den første salve på fire svære granater eksploderte omtrent tredve meter fra flyet vårt. De glødende dødsbulissene synes å trekke seg stadig tettere sammen om oss. Luftstøtene fra eksplosjonene trommer mot vingene våre som hammere mot jernporter. Vi gjør hva vi kan for å komme ut av denne fordervelsens sone, men motstanderen slipper oss ikke ut av sine ubarmhjertige tener. Kampflyene går nedover i en bratt kurve. Vi holder oss i hælene på dem. Bak oss faller der et lynende regn gjennom de mørke skyene fra luftvernet og strømmer ned over byens edsfinger og havneanlegg. Vi er allerede langt mot vest, da de første branner bryter ut dypt under oss.

Et slag uten pause →

Et slag uten pause

Ubåtene løper ut. Tyske sjøoppklaringsfly har sørøst for Jan Mayen oppdaget en større fiendtlig konvoi, som går mot nordøst for full fart. Fiendtlige slagskip, kryssere, destroyere og korvetter danner en sterk flankebekyttelse. Tyske ubåter løper ut, konvoislaget begynner

II. „GI AKT, EGNE ENHETER!“

Tyske fjernoppklaringsfly har oppdaget en britisk-amerikansk konvoi mellom Nordkapp og Svalbard. Den tyske motaksjon setter raskt inn

Etter få oppklaringsmeldinger er den nye konvoi gjenkjent. Det dreier seg om ialt 38 bevæpnede handelsskip, som går under britisk og nord-amerikansk flagg. Transportbåtenes størrelse svinger fra 6 til 10 000 brt. Den „heslige and“ er påfallende sterkt representert. Denne „Ugly Duckling“, som amerikanerne kaller den, er på

10 000 brt. og representerer standardtypen på de amerikanske hjelpeskip for Storbritannia. Slagskip, tunge kryssere, destroyere og korvetter skal sikre konvoien, som englenderne betegner med navnet „Competent“. Mens destroyere og vaktskip holder seg umiddelbart ved konvoien, har de tunge enheter trukket seg mot sør for

å beskytte konvoiens flanke. Et annet amerikansk-britisk krysserforband opererer i konvoiens nordflanke. Værsituasjonen er ytterst gunstig for fienden. Det ligger en utstrakt sone dårlig vær over Nordishavet. Transportbåtene mener å være absolutt sikre i ly av skyene, som ligger bare noen få meter over sjøen.

Tross alle værvanskelighetene begynner det straks en tredobbelt tysk motoperasjon. Et stort antall ubåter går til de beordrede posisjoner. På samme tid går tunge tyske overvannsstridskrefter ut med retning for konvoien. Dessuten starter torpedoflyenes sveiter, som føres av framifrå navigatører og tross tette regnskurer kommer til angrep. Situasjonen utvikler seg planmessig. Tilsynkomsten av den tyske

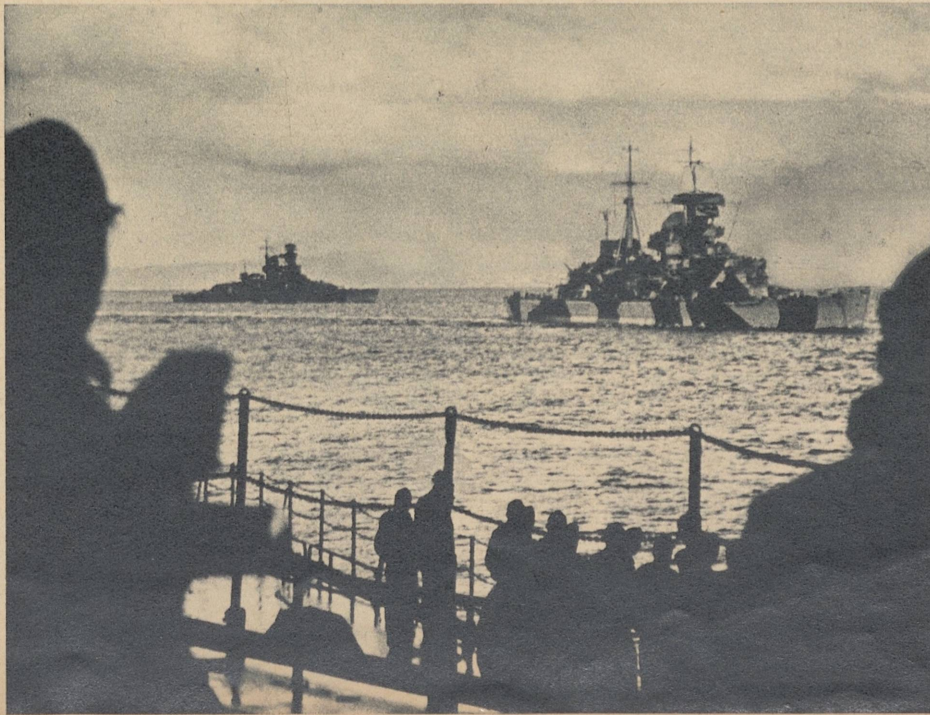
flåte, som bekjentgjøres for de tyske fly ved advarslen: „Gi akt, i angrepsrommet egne enheter!“, får de fiendtlige storkampforband til straks å dreie av på nye posisjoner. Den fiendtlige sikring, som sannsynligvis er svekket slik i tiltro til været, blir sprengt ved et kombinert ubåt- og lufttorpedoangrep. En tung krysser, en destroyer og en korvett blir senket. Konvoien splittes i mange mindre grupper.

Den neste dag klarer de opp, og no kommer kampflyenes eskadrer til angrep, da marinens innsats skaffet dem de avgjørende forutsetninger. Mens ubåtene senker et større antall transportbåter med en samlet tonnasje av 107 947 brt., bereder tyske kampfly alle de øvrige skip i „Competent“ en våt grav i Nordishavets iskalde bølger.

Sjøfly viser vegen. De tyske fjernoppklaringsfly er uten pause over fienden. Deres radiopeilinger loser ubåtene fram

Tunge enheter blir satt inn. Fra støttepunktene i Nord-Norges forrevne fjorder settes tyske overvannsstridskrefter i bevegelse. Bildet viser to tunge kryssere, fotografert fra et tysk slagskip

Krigsskipets øye. Katapultflyet er vendt tilbake fra et lengre rekognoseringstokt i angrepsrommet og blir igjen tatt ombord av en tung tysk krysser

Et slag uten pause →

III. „COMPETENT“ SYNKER I DRIVISEN

Her forteller „Signal“s krigskorrespondent Benno Wundhammer om sine opplevelser under tilintetgjørelsen av en amerikansk konvoi, som det tyske luftvåpen oppdaget på vegen til Arkangelsk. Konvoien gikk under navnet „Competent“ og var allerede sprengt i det øyeblikk, da vår krigskorrespondent ble satt inn. Nedenunder skriver han om søkingen etter de flyktende transportbåter og om deres tilintetgjørelse. Bildene forteller om hans møte med de reddede sjømenn og soldater fra konvoien

Vi har enno en ti minutters tid, den kostbare „sprit“ strømmer ned i tankene våre. Vi betrakter plassen, hvor kamp-sveitene helt siden de tidlige morgentimer uavbrutt har startet mot nord. Den grelle middagssol stikker gjennom glassrutene i førerhuset; det er trykkende varmt. Et rop utenfra, strømregulatoren surrer, og så durer motorene iveg.

Vi flyr!

Gule og røde „Cæsars“

Vi er det siste fly i sveiten, det siste fly i den eskadren som er startet mot nord for å angripe den store konvoi, som befinner seg nordøst for Bjørnøya. Våre kamerater, torpedoflyverne, foretok sitt første angrep og hadde da den uventete suksess at „Competent“, det britiske navn på denne konvoien, ble spredt for alle vinder.

Jeg innrettet meg på det beste og gjorde tvilling-maskingeværet skuddferdig. Så sjaltet jeg inn radioen; vi hører den taktiske forbindelse mellom sveitene foran oss. Gule Cæsars, Antons og Idas melder seg; flytider, kurser og flyhøyder blir beordret, forstått og opptatt. Så igjen den gule Cæsar: „Foran meg i plankvadrat . . . XYZ en brennende transportbåt. Jeg angriper!“ Under oss ligger enno fjorden. Fjellene står som lyseblå kulisser mot det blå hav. Solen følger oss. Vi stiger og formerer oss til forband. Litt etter litt blir det kjølig. Vi passerer Nordkapp, som raker opp av havet som en truende vegg. Fra vest er det drevet hvite skybanker, de innhyller kystene og havet. Kurt roper: „Benno, vi trenger surstoff!“ Jeg setter på meg masken og dreier opp for de fire surstofflaskene. Vi må fly mot nord enno i flere timer. Tiden forløper ensformig. Vi lytter i apparatene og følger med i kameratenes kamp. Den gule sveiten melder seg allerede på tilbakevegen. No angriper de røde, røde Cæsars, Antons og Idas.

Oppdaget i drivisen. Et kraftig bombeangrep har sprengt en amerikansk konvoi i Nordishavet. De flyktende skip forsøkte å nå Arkangelsk i ly av drivisgrensen. Et av dem, som det her fortelles om, er oppdaget av et kampfly

„Jeg beordrer angrepet“

Flere timer seinere oppdager vi på horisonten noen blå flekker, som hurtig blir større. Det er skyhull av betraktelig størrelse: Vi er i angrepsområdet. Jeg har lagt meg ned. Jeg ser et stykke mørkeblått vann og midt oppe i det blå en hvit flekk: det første isfjell. Jeg er fullstendig rolig og allikevel anspent til det ytterste. Alle muligheter i angrepet er flere ganger opplevd og velkjent.

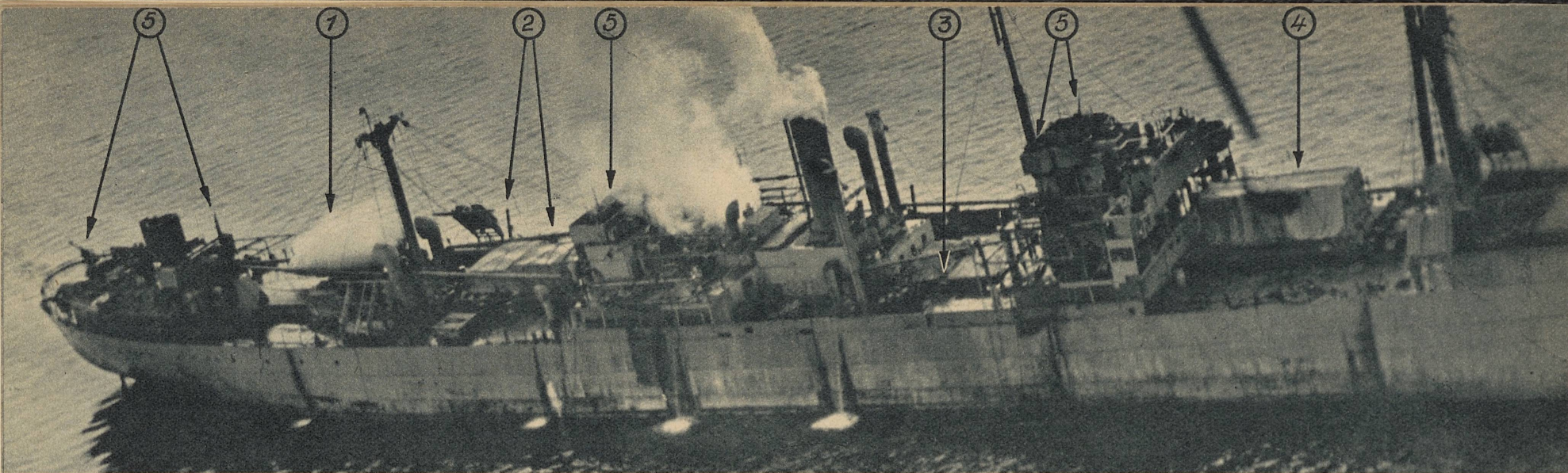
I flere minutter har likeformede bølger dratt forbi under meg. Jeg oppdager det første spor av en skipsundergang: brede, fattede oljestriper over den krystallklare sjøen, i midten driver et stort felt av mindre vrakstykker. Jeg ser bjelker, tønner, en sperreballong og en tom redningsbåt. Tett ved siden av skinner et isfjell.

Sveitkapteinen melder seg: „Her Anton — Anton! Forut en transportbåt med nordlig kurs. Jeg beordrer angrepet. Fly først forbi!“ Vi stiger litt høyere. Et revnet skydekk ligger over sjøen. Der er den! Jeg ser plutselig et langt kjølevannspor og der hvor det begynner, en mørk flekk midt i et skyhull mot den glinsende bakgrunn av det solbeskinte vann. Skipet har stor fart; det endrer uopphørlig kurs. Nedenfor blinker det opp. Hvite striper trekker opp mot oss; men de fiendtlige skudd ligger langt unna. Sveitkapteinen angriper med sin „kjede.“ Vi har ordre til å bli på samme høyde og vente. I små sirkler flyr vi om kampplassen. Jeg ser de tre kampflyene gå ned til angrep. Damperen gjør en fortvilet bråvending, voldsom røyk stiger opp og damperen går for full fart. Flyene har igjen fullført sitt arbeid og svinger vekk. Få sekunder senere står tre vannsøyler opp over skipet.

Kapitulasjon — men bare simulert

Vi svinger nedover i store spiraller. No er det mer å se! Jeg får øye på en transportbåt på omtrent 6000—7000 brt.

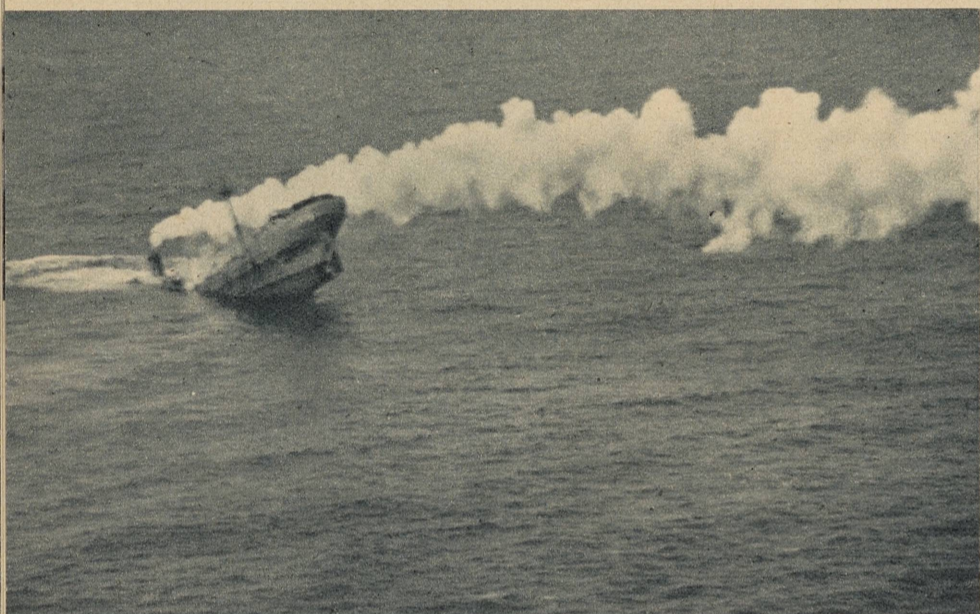
På flukt for full damp. Under skybankene taper sporet av den flyktende transportbåt seg i løpet av kort tid. Da er plutselig kjølevannets karakteristiske furer der igjen. Kort etter faller bombene, en av dem treffer. Skipet blir liggende. Det angripende kampfly betrakter sitt bytte nærmere

ÉN FRA „COMPETENT“

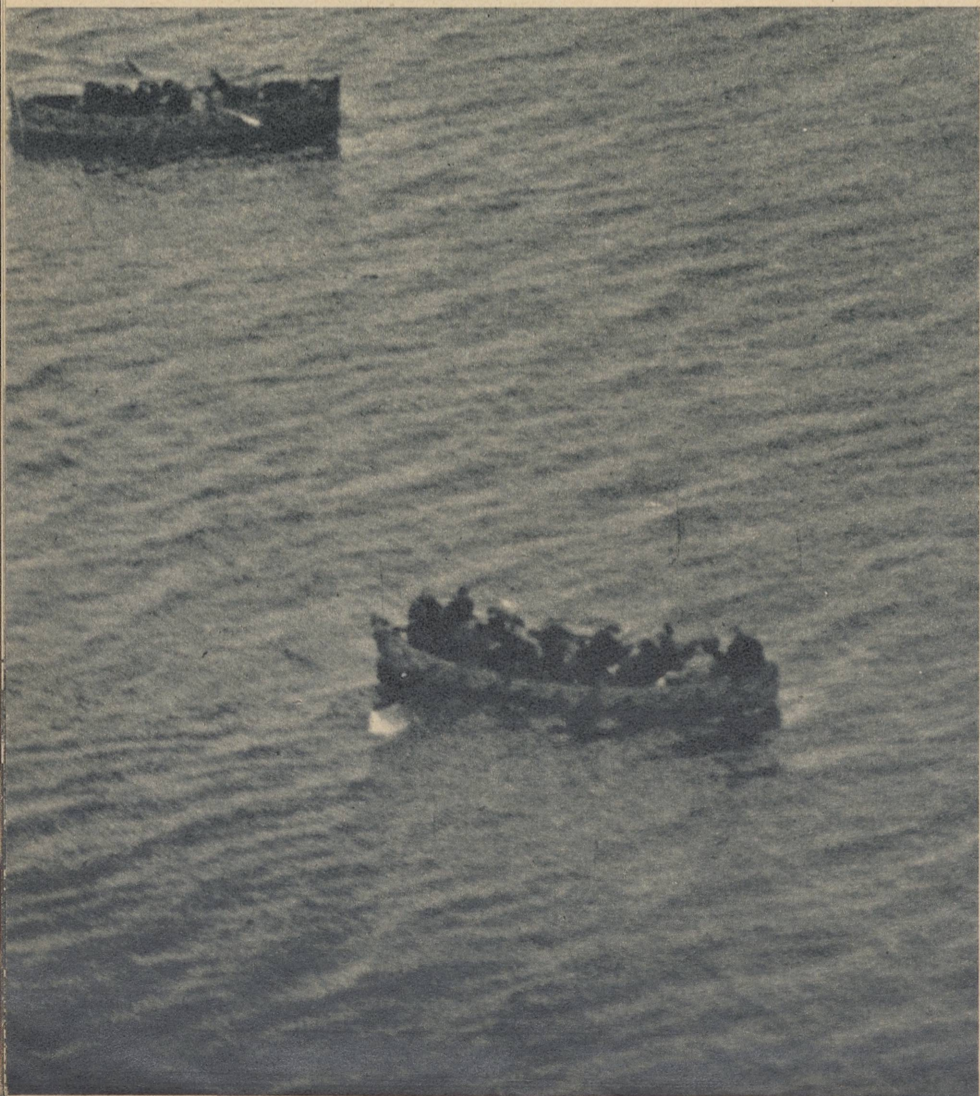
Den „heslige lille and“. I dypflukt kretser kampflyet om det stilleliggende og forlatte skip. På babord har det et hull, på akterdekket er det brutt ut en brann. Det er en bevæpnet handelsdamper av typen „Ugly-Duckling“ (heslig and), som amerikanerne kaller det. På akterskipet ser man en sperreballong (1). Foran den på dekket står lastebiler (2), ved siden av lasteluken

mellom skorstein og kommandobru er det surret fast en tung panservogn (3). Foran kommandobru står en stor kasse med flydeler (4). På akterskipet, midtskipet og kommandobrua er det bygd inn tunge maskingeværer mot flyangrep (5). I stavnens truer en femtoms hurtigildkanon. Beretningen på disse sidene skilte hva kampflyerne opplever med slike „handelskip“

↑ Slutten. Et kvarter seinere skjærer skipets baug under bølgen, og gurglende synker transportbåten. Skorsteinen sender røyk opp helt til det øyeblikk da Nordishavets bølger lukker seg over den

De vilde til Arkangelsk. Ved vekksflyvningen stryker kampflyet over redningsbåtene. Radiotelegrafisten sender båtenes nøyaktige oppholdssted til havsnødsveitene. Mens flyet setter kursen mot sør, starter det fra Nordnorges kyst tyske vannfly for å ta opp de skipbrudne ↓

En mørkmalt „kasse“, som ligger dypt i vannet og no snur seg langsomt på stedet, mens skumsprøyten fra bombeinnslagene avtar. En tykk hvit røyksky velter hemmelingsløst fram midtskips. Båtene settes på vannet. Besetningen har lagt ut hvite, lysende tøyestykker i baugen: tegnet på kapitulasjon. Plutselig ser jeg noe utrolig! På den siden som er slått lekk, blir det fire ned en stor flåte; tre menn går opp på den. Et øyeblikk overveier jeg hva de vel har fore; da ser jeg hvordan de ved baugen begynner å rulle brede tjæredryppende seilduksstriper langsmed skipssiden. Aha, det er vel opplagt! Først kapitulere, gå i redningsbåtene og vente til vi flyr tilbake igjen! Så forsøke å tette skipet igjen for å dra videre! Men i samme øyeblikk handler våre kamerater. Et fly løser seg ut fra kjeden og går ned i dypflukt. Straks oppga de tre menn sitt forehavende.

Brann i flyet

Et kvarter avsøker vi de smale råkene mellom de blinkende drivisfelter. Vi oppdager to skip, som med få kilometers mellomrom ligger enno lenger mot nord. Mens den første kjede allerede dreier av hjemover, får vi ordre fra sveitkapteinen: „Cæsar — Anton! Cæsar — Anton! Angrip det nordligst liggende skip og følg på beordret kurs!“ Kurt svarer: „Har forstått.“

Minutter forløper; da ser jeg under meg et gammalt transportskip; bygningsmåten kan ikke fastslås. Havet er et øyeblikk på min høyre side, og så hører jeg Kurts rop: „Pass på, angrep!“ Vårt „Cæsar — Anton“ er gått til stupflukt. Jeg griper om maskingeværet med begge hender, gjesper og svelger fort for å bli kvitt trykket i ørene og venter på at flyet skal rette seg igjen. No!!! Langsomt gir trykket etter, jeg tar meg sammen med makt og forsøker å se nedover. Hurtig, som en tanke, får jeg et sekund øye på skipet. I neste øyeblikk er det forsvunnet! Skjult av en voldsom eksplosjon, som slynger en kjempemessig „sopp“ av hvitt skum og hvirvlende vrakrester opp mot oss. En giftig grønn røyksky velter seg langsomt over sjøen. „Fulltreffer! Fulltreffer! Fulltreffer!“ Jeg skriker som en gal. Vårt fly har en helvedes fart, med usannsynlig hastighet legger vi angrepsstedet bak oss. Plutselig ser jeg flammer over meg! En brann i flyet vårt! Jeg vet ikke hvordan jeg greide å reise meg opp; det må iallfall ha gått fort

for seg. Ved den voldsomme hete fra den moderne hurtigildgivning har maskingeværrammisjonen — et sjeldent tilfelle — satt ild på våpnet. Med hansker, filler og hender slokker vi ilden. Så først ser vi forover på Kurt, som har sett alt sammen og allikevel uforstyrret holdt kursen.

No kurver han til dypangrep. Igjen får vi fart nedover, bølgen blinker nesten som om en kunde ta på dem. Der ligger skipet! Uhyggelig stort! En koloss! Malt brunliggult! På akterdekket brenner det. Jeg ser en sperreballong på akterskipet, på dekk står det lastebiler, panservogner og bevæpningen, som består av en kanon og fire maskingeværer. Hurtig-som et spøkelse er damperen forsvunnet igjen. Da vi igjen går til angrep, ror allerede redningsbåtene imot oss. Så tett farer vi over dem at mennene bøyer hodene.

Nesten ikke brennstoff igjen ...

Det er høyeste tid. Hjemvegen er lang. Vi er badet i sved, og da Kurt snur seg mot oss, ser jeg hvordan vannet drypper over øynene, nesen og kinnene hans. Heinz tørrer seg i ansiktet. Jeg skrur igjen kranene på surstofflaskene, tidligere hadde jeg ikke tid til det. Vi er mer enn fire hundre sjømil fra kysten. Vi flyr i midnattsolens hvite natt.

Under oss skinner sjøen som et gylent bord. På himlen står det rosenrøde cirruskyer. Forut ligger det uhyre tåkebanker, som sperrer tilbaketoget for oss. Vi stiger og glir på deres „pukler“ mot sør. Skyenes lysende hvite farge er forvandlet til dystert violett. Av og til bryter solen igjennom og maler lydlost vandrende lyspunkter på det mørke teppet under oss. Denne hjemvegen er enestående i sin storartede ensomhet.

Våre radiotelegrafister har forbindelse med heime-flyhavnen. Vi sammenligner urene. Vårt bensinforråd begynner å nærme seg slutten. Vi må gå ned. Enno en gang klasker tåken sammen over oss som våte handklær, og så når vi neste „etasje“ i himlen. Vi flyr i blygrå regnskyer. Under oss kruser det seg et opprørt hav med knistrende haglskurer. To fly melder at de går over til enmotorsflukt for å spare bensin. Atter og atter synes vi å se kysten foran oss; det er bare mørke regnsteder i det endeløse havet. Vi nådde allikevel kysten; på et tidspunkt da vi nesten ikke mer trodde på at vi skulde nå den. Flyet vårt ruller ut, og mens larmen fra motorene stilner av, hopper jeg ned på den gode, faste jorden med begge beina.

REDDET!

Dette er besetningen på den amerikanske 6000 tonn transportbåt „Carlton“, tilhørende rederiet Lykes Brothers, hjemmehørende i New Orleans. Skipet ble i en konvoi fra Reykjavik til Murmansk beskadiget av tyske kampfly ved Jan Mayen og måtte som følge av lekkasje gå tilbake til Island. Så dro „Carlton“ reparert igjen i konvoien „Competent“ med Arkangelsk som mål. Den ble truffet midtskips av en tysk ubåttorpedo. I

maskinrommet kom det til en kjeleeksplosjon, som fordret to ofre. 15 minutter etter var „Carlton“ sunket med hele sin last av våpen og ammunisjon. Besetningen ble i løpet av neste dag reddet av tyske havsnødsfly. Bildet viser bare en del av mannskapet, som var på 44 menn. Resten var undervegs til interneringsleiren da bildet ble tatt. Krigskorrespondent Wundshammer har intervjuet noen av de reddede. De fortalte:

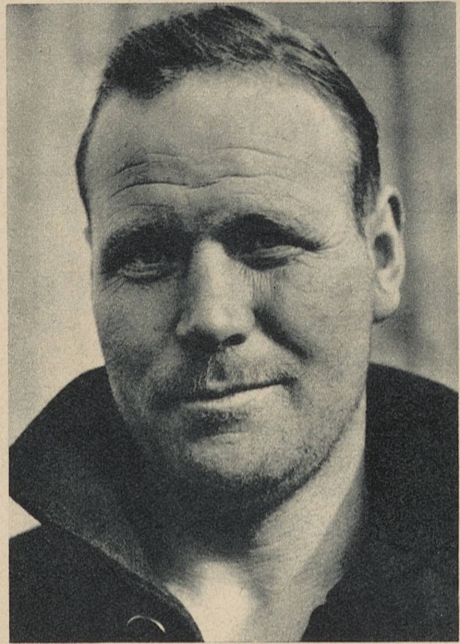
Roy Hansen, naturlisert nordmann i USA., kaptein på „Carlton“. „Klokken 8.10 om morgenen traff torpedoen oss fullstendig overraskende. Redningsbåtene var gått i stykker, derfor gikk vi ombord på flåtene. Få timer etter dukket det fullstendig overraskende fram tyske vannfly gjennom en regnsky. Litt etter litt tok de besetningen ombord og kom igjen fem ganger med fleretimers mellomrom. Si Deres kommandant at jeg håper tyske sjømenn får sammebehandling i Statene“

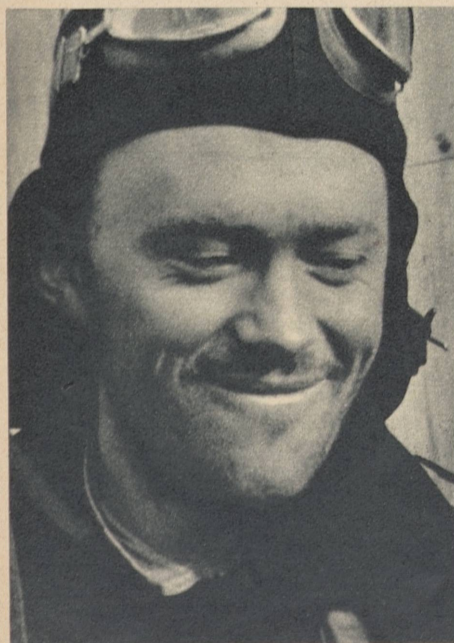
Walter Stankiewicz, 1916 Harford Avenue, Baltimore, Maryland, sjømann: „Mens vi fløy, ga tyskerne oss pullovers og treningsbukser til å bytte med. Så ga de oss kjeks, vi var jo halvt ihjelfrosset. Det var første gang jeg fløy, og meget interessant. Jeg satt i bombeflyets „nese“, rundt omkring meg var det glass. Jeg hadde hele tiden lyst til å skyte løs med maskingeværet av lutter begeistring“

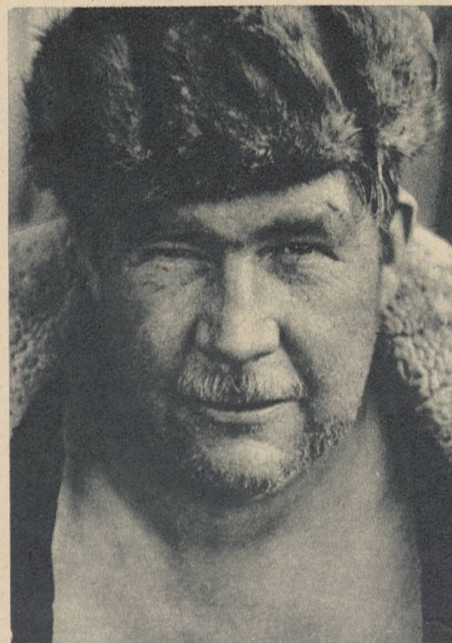
Walter Feldheim, 1810 N Broadway, Baltimore, Maryland, 2. maskinist: „Jeg var nettopp ferdig med frokosten. Eksplosjonen var forferdelig. Først brant det, og så sprang kjelene i luften. Fra de understetankene sprutet tykke oljestrømmer opp og oversvømte alt. Mitt kammer i maskinrommet var fullstendig ødelagt og bare en ruinhop. Bare midt på bordet sto et bilde av min kone fullstendig uskadt. Jeg stakk det til meg og løp til båtene“

Otto Paulsen, 25 Garden Street, Roslyn-Ht., New York, kanonfører: „Jeg tilhører USA.-marinen og er soldat, rettere sagt „gunner“. Kanonen min sto forut. Da uhellet hendte, holdt jeg nettopp utkikk etter tyske flyvere. Yes, sir, det var min jobb. For sent så jeg periskopet på ubåten omtrent 150 yards borte. Torpedoen satt allerede i baugen. Da vi var kommet i båtene, dukket ubåten ganske kort opp, kretset rundt oss og forsvant igjen“

Theodore Kristyor Geir, Edinburg North - Dakota, maskingeværskytter: „Jeg er heller ikke matros, men tilhører USA.-marinen. Vi får ikke ekstrabetaling som de andre, bare vårt sold. Vi var fem ombord på „Carlton“, fire gunners og en signalgast, som måtte oppta konvoi-lederens befalinger. Vi kom overhodet ikke til å skyte“

Roland M. Donough, 1752 Eastend, Cleveland, Ohio, sjømann: „Først kom det et lite tysk vannfly. Med alle klærne på svømte jeg mot det, men kunde ikke komme ombord, fordi jeg var for tykk og ikke kunde komme gjennom luken. Derfor svømte jeg tilbake igjen og ventet til det kom en stor flybåt. Buksene som jeg har på no, har jeg fått av en tysk flyver“

Vernon Frank, Philadelphia, Pennsylvania, 3. styrmann: „Det var min første og siste sjøreise. Jeg er egentlig elektroingeniør og ble sjømann for kort tid siden, fordi disse reiser blir betalt med høye særtilllegg. Jeg har en kone heime og gleder meg over at jeg no kan skrive til henne“

Fred Frommelt, Baltimore, Maryland, messe-gutt: „I maskinisten hadde nettopp bestilt et par speilegg hos meg. Da jeg bar dem inn i messen, smalt det kraftig. Vi visste straks hva som var i veien, for dette måtte vi jo regne med. Vårt selskap betaler jo ikke for ingenting så meget

På den andre siden ligger bolsjevikene. I Lizafrontens fjellkløfter pågår der uten pause en skånseløs geriljakrig. Bildet ble tatt fra et kampstøttepunkt og viser en rett overfor liggende høyde som er besatt av bolsjevikene. Man kan tydelig se bunkerne og mitraljøsepostene som noen mørke punkter. Avløsningene må over den åpne, nakne fjellrygg, og på begge sider ligger der dag og natt skarpskyttere på lur for å hindre avløsningene. Der gis alpejegere som i de siste måneder oppnådde over seksti sikre „treffere“

Et slag uten pause

IV. KAMPOMRÅDE: ET MÅNELANDSKAP

Mens de tyske u-båter og framfor alt luftvåpnet gjør sine daglige tokt på Ishavsfronten, kjemper deres gråklede kamerater, alpejegerne, på landjorden, ved Murmansk i månedsvis om de minste landvinninger — og med store oppgaver for øye. De dekker luftvåpnets og krigsmarinens basis

Mellom den finske grense ved Petsamo og den dype innskjæring som Kolabukta danner, ved hvis ende Murmansk ligger, strekker der seg en endeløs rekke av forrevne fjellrygger fra nord mot syd, altså på tvers av den naturlige angrepsretning mot Murmansk. Der oppe vokser der hverken trær eller busker, bare sparsom mose dekker de nakne fjellrevner om sommeren. Dette operasjonsfelt besitter bare en eneste tilførselsveg: ishavsvegen fra den botniske bukt til Petsamo. Nesten åtte måneder av året er denne tynne trafikkåre utsatt for svære snøstormer der skaper snødriver som ofte er seks meter høye.

Under det finsk-sovjetske vinterfelttog i 1939 forsøkte sovjetrusserne med alle midler å nå fram til det åpne Atlanterhav og til malmleiene ved Petsamo. Den lille finske forsvarsmakts heroiske motstand gjorde alle angrepsforsøk til skamme.

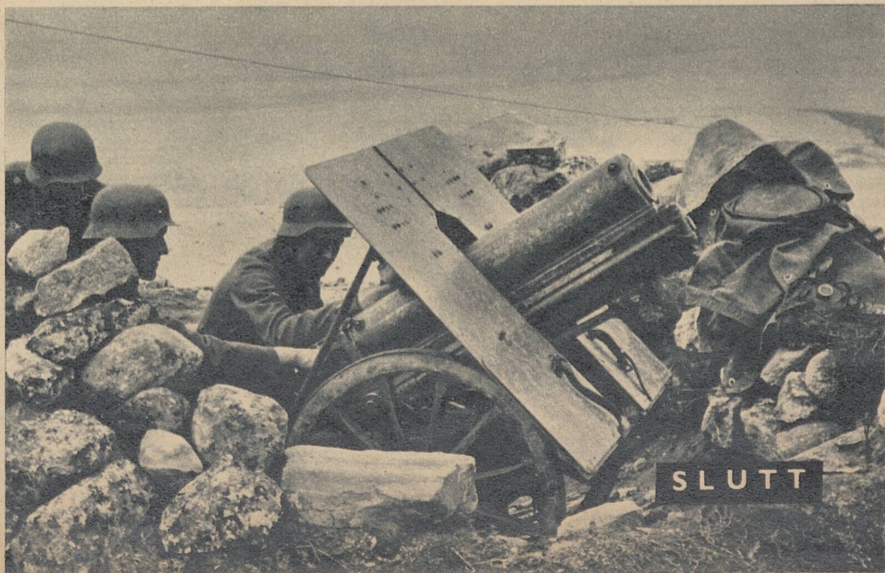
I dag står der tyske alpejegerdivisjoner i dette område. Her i de øde fjelltrakter raser der uten pause og i allslags vær en gerilja uten skånsel,

og her viser soldatene fra Steiermark, Kärnten og Tyrol sine beste egenskaper. Fienden kjenner dette terreng like til den minste revne, inntil krigens utbrudd var det sovjetrussisk ekserserplass.

Polarvinterens iskalde måneder føltes særlig harde her på dette frontavsnitt. Dertil kom årstidens mørke som bare et par timer om dagen ble avbrutt av en grå demring. Nettopp på denne tid, da det høye snødekke var gunstig for angrepsbevegelser, satte bolsjevikene stadig inn rensdyrbrigader og skibataljoner for å trykke inn den tyske østfronts ytterste nordflanke. Sitt siste større angrepsforetagende satte de i verk i månedene april—mai dette år. Fortreffelig utrustede sovjetrussiske marinebrigader som kom fra Fiskerhalvøya, landet på flere steder i Lizabukta, mens sterke fiendtlige krefter i sør forsøkte å gjøre et framstøt mot nord. Etter lange, overmåte blodige kamper ble den inntrengende fiende for den største del tilintetgjort og resten kastet tilbake i Ishavet. Bare i en eneste tysk divisjons avsnitt etterlot fienden 8000 døde på slagmarken.

Alpejegere settes over Lizabukta. Bare under de største vanskeligheter kan man nå fram til de avsidliggende kampstøttepunkter i fjellene på Lizafronten ved Murmankysten. Ofte klarer ikke en gang „muliene“ det, disse alpejegerens trofaste ledsagere. Da må man gjøre bruk av en taubane som besørger hele transporten av mennesker og materiale til fronten

Innstilling: retningspunkt. Våre jegeres lette fjellkanoner er en viktig hjelp i kampen mot bolsjevikene. Det koster ofte uutsigelig møyne å bringe en slik kanon i skytstilling. skjont den kan demonteres

SLUTT

I Afrika

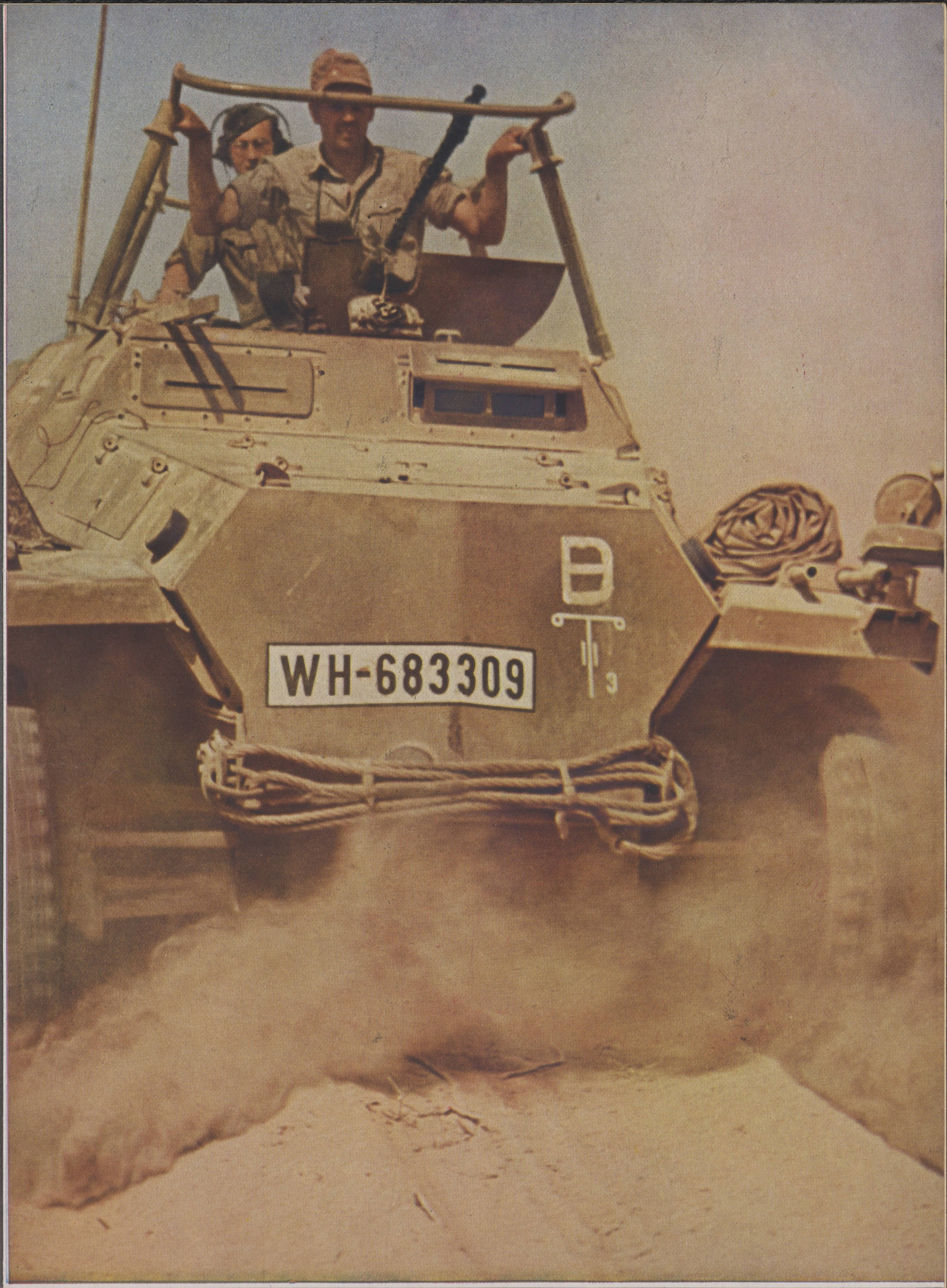
Forsterkning er inntruffet. For første gang faller Afrikas sol på panservogner og luftvernkanoner gjennom den nettopp åpnede lasteluke. Kranen vil straks gripe etter den første panservogn. At det med våpnene kommer kampvante tropper, viser de mange hvite ringer på kanonrøret i forgrunnen. Hver ring betyr nedskytingen av et fiendtlig fly eller tilintetgjørelsen av en panservogn

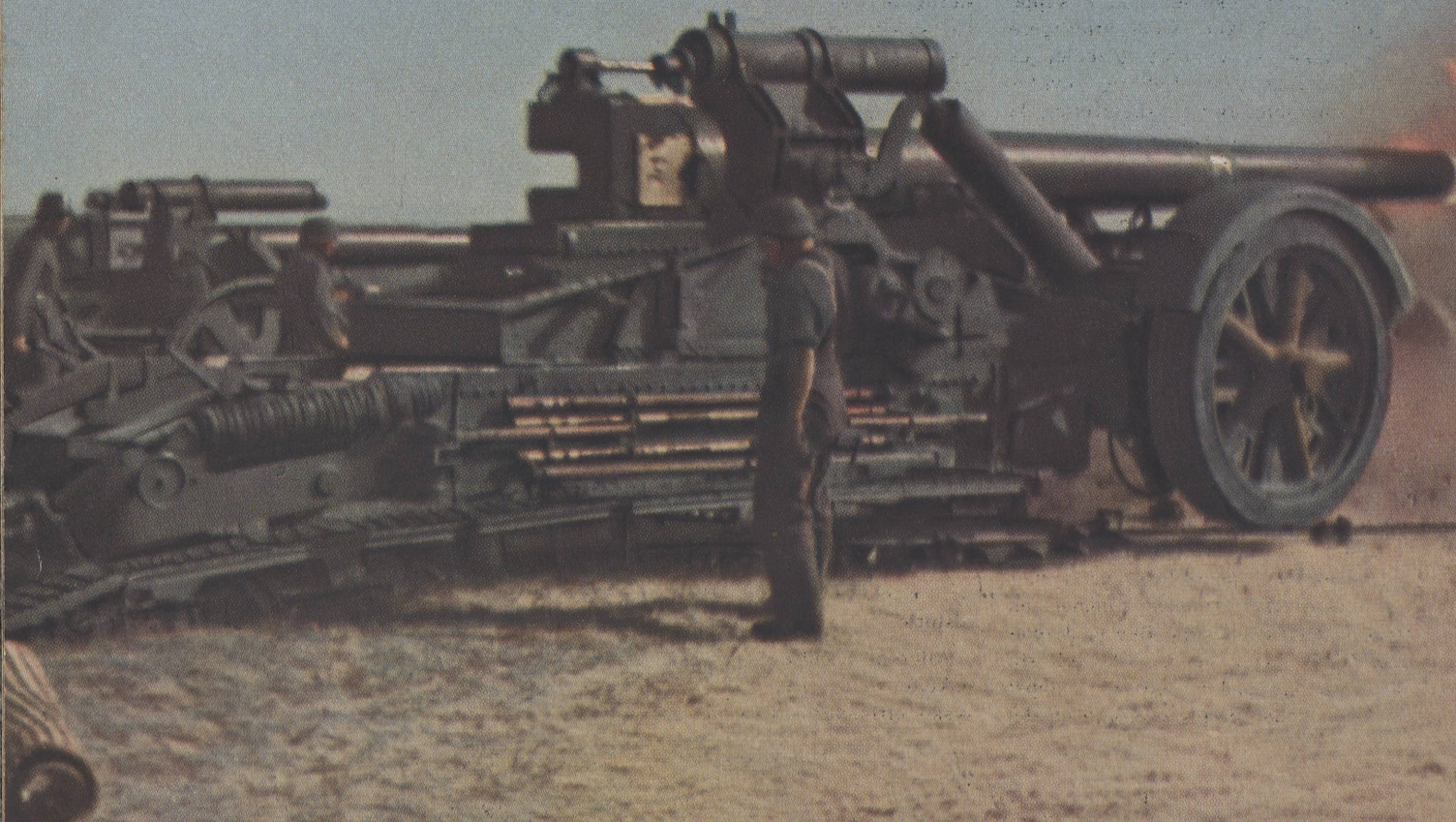
Til de to følgende sider

De søker etter fienden. Infanterister på motorsykel og en panser-rekognoseringsbil i ørkenen

PK.-foto :
Krigskorrespondent Tritschler

Tungt batteri i direkte skudd

Overfor fienden

PK.-fotos:
Krigskorrespondent Vallingøjer

Tungt maskingevær på framskutt post

PANSERVOGNER KOMMER UBELEILIG

Hvordan Rommels panserarmé forstyrrer krigsplanene i Downingstreet

Av generalmajor Theiss

Betydningen av kampene i øst lar begivenhetene på andre krigsskueplasser ofte tre i bakgrunnen for denne avgjørende, store kamp, enskjønt de på det intimeste er forbundet med den. At også operasjonene i Nord-Afrika danner et vesentlig bidrag til den seierrike utgang av det europeiske felttog mot Sovjet, blir no og da erkjent siden disse kamper ikke mer utspilles i Libya, men i Egypt. Tidligere betraktet man Libya som en forlegenhets-krigsskueplass for britene, som en „annen front“ uten mål og mening.

Det har imidlertid aldri vært tilfelle. Tvertimot var krigen i Nord-Afrika fra første øyeblikk av meget betydningsfull. Rommels prestasjoner er ikke bare beundringsverdige som seire i og for seg, de har også ødelagt motstandernes største, kanskje farligste plan.

Churchills „store plan“

Våpenstillstanden i Compiègne skapte en fullstendig utsiktløs situasjon for England. Derfor forsto hele verden heller ikke at det tilbakeviste der Führers utstrakte hånd. Riktignok forrådte et ubetenksomt ord av Churchill hans videre planer og forhåpninger. Han sa at den endelige seier avhang av tre store makters holdning: USA's, Sovjetunionens og Italias. Den fiendtlige innstilling hos makthaverne i USA, hadde ingen tvilt på, men mellom Sovjet og Tyskland eksisterte der handelsavtaler som utelukket en fiendtlig innstilling, og Italia var på dette tidspunkt trådt inn i krigen som Englands motstander. Hva kunde Churchill da mene?

England hadde inntil utgangen av balkanfelttoget vært av den mening å kunne vinne også denne krig, likesom den første verdenskrig, gjennom blokaden mot Tyskland. Siden den tyske forsvarsmakt hadde slått de britiske allierte i Europa av marken, måtte England no altså blokere hele Europa. Der til var der nødvendig en landfront fra Ishavet over Sovjetunionen og Lille-Asia til Middelhavet, til sjøs måtte denne blokade opprettes fra Nordkapp til Gibraltar og i selve Middelhavet. Til det fullstendige herredømme i Middelhavet hørte dog utsjaltingen av Italia, i det minste besettelsen av hele den nordafrikanske kyst. Libya og Frankrikes tilstøtende koloniale besittelse i vest var store huller som måtte lukkes. Dermed trodde England også å bevirke en tilstrekkelig trusel mot

Italia for å tvinge det til å strekke våpen eller å oppnå å binde sterke tyske styrker til understøttelse av den italienske forbundsfelle. Ved å slippe krigen løs på Balkan skulde ytterligere tyske styrker trekkes bort og ødelegges i denne vanskelige fjellkrig. Lyktes denne spredning av de tyske krefter, da skulde Sovjetunionen, som i mellomtiden hadde rustet ferdig, falle i ryggen på Tyskland. Dette var Churchills store plan for hvilken han forskrev seg selv, sitt land og Europa til bolsjevismen.

Churchill hadde imidlertid undervurdert to kjensgjerninger: Italias forbundstroskap under Mussolinis målbevisste ledelse og det tyske sverds kraft.

Kamplass Nord-Afrika

I august 1940 hadde italienske styrker stormet britenes grensebefestninger i Egypt og erobret Sidi el Barani 90 km innenfor grensen. Etter et avvist motangrep av engelske motoriserte styrker i oktober, trakk fienden sammen en sterk overmakt i Egypt. Den 8. desember 1940 begynte general Wawell sin store offensiv ved hvilken det i løpet av tre måneder lyktes å erobre en del

av Libya, Cyrenaika, under harde kamper. Denne første seier for de britiske våpen ble av England betegnet som en særlig prestasjon som stilte alt som var skjedd hittil under krigen i skyggen. I virkeligheten var det alt annet enn en glimrende prestasjon, for Wawell hadde bare tildels nådd sitt mål, og det under forutsetninger som viste resultatet i et ganske annet lys.

Med en veldig overmakt, særlig av panserstyrker, med en avgjort luftoverlegenhet for englenderne og det her bestemmende herredømme på havet, kunde disse kampene ikke få noe annet utfall. De italienske tropper var i en nesten håpløs vanskelig stilling, men forsvarte seg tappert. Deres motstand hadde til følge at Wawells meget oppskrytte „lynoffensiv“ beveget seg fram-över gjennomsnittlig bare 6 km pr. dag og at dermed den nødvendige tid til å avverge den ble vunnet. Således vil forsvaret av Bardia for alltid stå som et berømmelsesblad i det nye Italias historie.

Allerede i slutten av mars 1941 kom enkelte rekognoseringsvogner fra det tyske afrikakorps i berøring med bri-

tene ved Store Syrte. Snart etter tok tyske og italienske styrker Agedabia, og no stilte general Rommel seg opp til angrep. Med de første styrker av sitt korps brøt han den 1. april 1941 fram fra denne stilling, trengte britene i løpet av knappe ti dager ut av Cyrenaika og satte seg i besittelse av den egyptiske grensebefestning. For å redusere denne tyske seier, talte englenderne om en fiendtlig overmakt, om enn motstanderen som var innesluttet i festningen Tobruk, endog var tallmessig sterkere enn Rommels samlede stridsmakt. Dette må spesielt bemerkes for å la Rommels enestående prestasjon komme i sitt rette lys. Fullstendig fremmed som han var i tropene, slo Rommel en overlegen motstander, som er stolt av sine erfaringer fra tropene, til tross for heftige sandstormer under en gjennomsnittlig marsjprestasjon av 42 km pr. dag. Avgjørelsen falt med ørkenfortet el Mechili, som ble forsvart av mer enn 2000 briter og stormet av 8 tyske panservogner.

Samtidig hadde den tyske forsvarsmakt også ødelagt motstanderens store plan på Balkan. Her ble Jugoslavia i

Episode i ørkenen

Tyske panservogner støter på en av fiendens lastebilkolonner, som allerede også er oppdaget av bombefly. Kolonnen blir angrepet og de første fulltreffere åpenbarer en hemmelighet: innslagne river planker og presenningene av lastebilene. —planker og seilduk og enno noe mer er ikke noe annet enn attrapper! Under slik beskyttelse vilde en engelsk panserenhet gjennomføre en taktisk viktig oppmarsj-forandring og en tid gjelde som

harmløs transportkolonne

PK.-tegning: Krigskorrespondent Hans Liska

PANSERVOGNER KOMMER UBELEILIG

løpet av 12 dager tvunget til å strekke våpen og i løpet av ytterligere 10 dager Hellas besatt. Tyskland forsto den store fare som truet det fra øst og kunde no møte den med full kraft. For å avlaste sin nye allierte, Sovjetunionen, angrep England påny i Libya.

Allerede i mai og juni 1941 fulgte angrep av overlegne styrker på Sollum-fronten, men de ble hver gang slått tilbake. Da forsto England at det bare kunde slå Rommel med en overveldende overmakt og samlet i månedvis samtlige disponible styrker i sine dominions og de panserstyrker på dets øyer som syntes uunnværlige, og fikk dertil rikelig materiell fra USA., som enno ikke var i krig.

Den bedre strateg seier

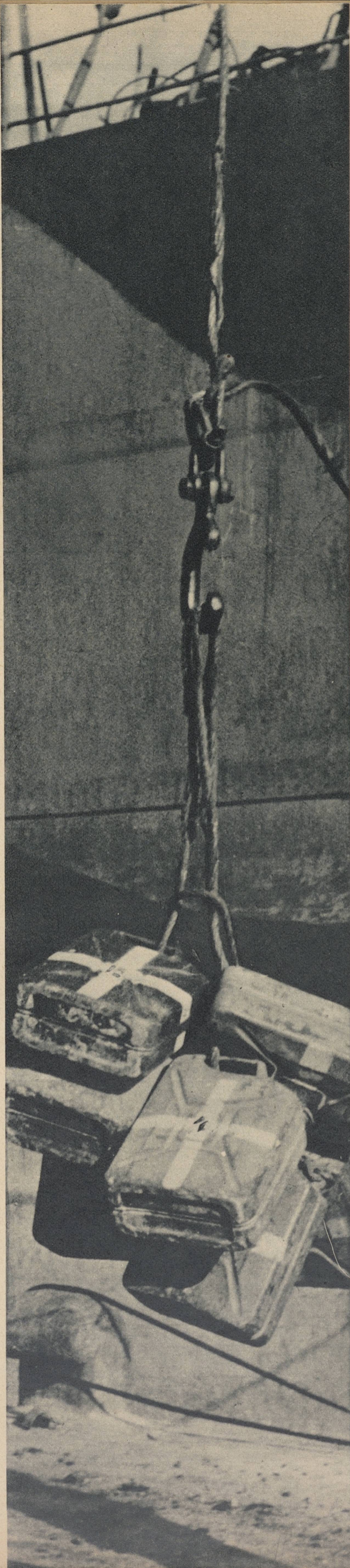
I november 1941 gikk no disse masser — etter engelske oppgaver skal det ha vært 650 000 mann — over til angrep. Storbritannia var så sikker på resultatet at det åpnet offensiven med en forhastet seiersjubel. Målet, het det, var tilintetgjørelsen av de tysk-italienske stridskrefter i Libya. Men heller ikke Auchinleck, som i mellomtiden hadde avløst Wawell i ledelsen av den 8. britiske armé, kunde ta initiativet fra Rommel. Da han meldte at han hadde innesluttet ham, støtte Rommel fram mot Egypt; da han ventet hans angrep der, vek Rommel unna vestover, og da Auchinleck trodde han hadde tilintetgjort ham, gikk Rommel på ny fram til angrep og kastet engenderne så langt tilbake som det syntes nødvendig for ham til i en god stilling å treffe forberedelser til nye slag.

Det var en lei oppvåknen fra seiersrusen. Liddell Hart, kanskje den eneste britiske fagmann i panserkrigs-spørsmål som kan tas alvorlig, sammenlignet Rommels operasjoner med en berømt kirurgs presise arbeid og påsto at der ikke ble satt annet opp mot ham enn kvaksalveri. En annen kritiker påsto at England med sine meninger om anvendelsen av panserstyrker sto 25 år tilbake i tiden. Man vilde vinne løpet, hante en tredje, idet man lot jockeyen løpe baketter hesten. Dermed brakte dette nederlag også i England meningen om de britiske troppers kvalitative overlegenhet, deres bedre ledelse og bedre kampfornal til taushet. Til tross for at der ble hentet ytterligere forsterkninger, imøteså Auchinleck med bekymring den videre avgjørelse og forskanset seg til forsvar bak et stort minefelt.

Mai 1942 gikk Rommel igjen til angrep, slo den 8. britiske armé i åpent ørkenlag, erobret Tobruk på en eneste dag og jaget motstanderen ikke bare ut av Libya, men trengte ham tilbake over Sollum, Sidi el Barani og Marsa Matruk like til El Alamein, de egyptiske Thermopyler. Med dette seierstog har generalfeltmarsjal Rommel overgått seg selv.

Englands forhåpninger om å erobre Libya er dermed gjort til skamme. Det har ikke kunnet utvide herredømmet i Middelhavet, det har endog mistet det, idag ser det seg lukket inne i dets lille, østligste del. Og er farlig truet i Egypt.

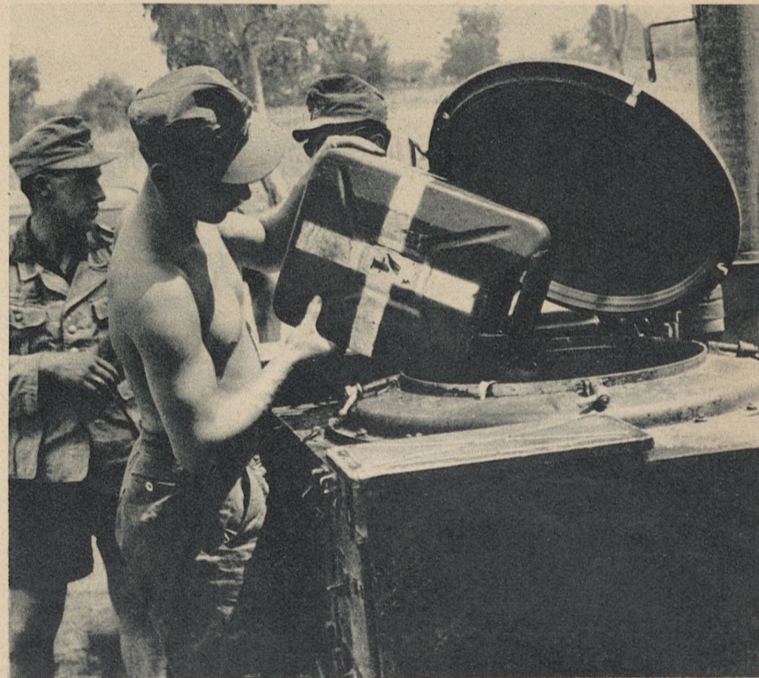
Men Libya er fri.

KANISTER

Sammen med tusen andre „betrer“ vannkanistret nr. 4 afrikansk jord. — her menneskenes, ved den kunstige kilde blir vår beholder mekanisk fylt dyrenes og maskinenes uunnværlige kamerat sammen med syv andre

Dens første innsats fører kanister nr. 4 til feltkøkkenet

På vegen til fronten lesker kanistrets friske vann den kokende kjøler på bilen vår

NR. 4

En vannbeholders
veg i den afrikanske ørkenkrig

Til forreste linje
tar den vegen på
ryggen av en kamel

Vel kamuflert gir
nr. 4 forpostene en
forfriskende slurk ↓

Nr. 4 er også på pletten for å stille den utmattede motstanders
tørst. Den 21årige engelske panservognkommandant som er fanget,
kan nå bare benytte sin egen tomme vannbeholder til å sitte på

kanistret som drikkebeget — tungt, men velgjørende

VANNIAFRIKA / Av Juan Iwersen Thomae

VANN skrives med store bokstaver i Afrika. Den som vil føre krig der, trenger framfor alt vann. Vann til å drikke, vann til motorenes radiatorer. Panservognene, antitankkanonene, luftvernkanonene, forsterkningene, alt er motorisert, alt trenger vann. Det eneste som kan bevege seg uten vann i ørkenen, er det lille kunstverket: folkebilene. Det er derfor ganske naturlig at alle samtaler dreier seg om tre ting — om vann, bensin og om ammunisjon.

Hvis det ikke er noe vann der, måtte frammarsjen stanse. Altså må det finnes. Det gis kilder, det gis vannhull, og endelig gis det sjø, og destillasjons-

anlegg, kjørbare og stasjonære. Fjenden ødelegger selvfølgelig under retretten alle vannhull, alle kilder, alle apparaturer, alle pumper, han sprenger dem, slår dem i stykker, tar dem fra hverandre og begraver delene meterdypt i ørkensanden.

Når frammarsjen begynner, bringer jo troppene et visst forråd av vann med seg, men ikke nok til slike frammarsjer som feltmarsjal Rommel foretar, på hundrer av kilometer. Man må altså finne vann, holde det beredt og fordele det til troppene, forat soldatene kan få drikke og radiatorene bli fylt.

Panserarméen Afrika fører utallige vannkolonner med seg; enhver av

Rolleiflex
Rolleicord

For

ALLE OPGAVER:

Øieblikksbilder • sport

landskap • portrett

videnskap • teknikk

For

ALLE TYPER NEGATIVMATERIALE

Rullefilm • plater • miniatyrfilm

FRANKE & HEIDECKE, BRAUNSCHWEIG

VANN I AFRIKA

disse vannkolonner rår over et kjørbart befordringsanlegg, som i en fart kan bygges opp, det har høgbeholder, tappested osv., så at lastebiler eller enkelte kanistre etter installasjonen kan fylles på korteste frist.

Ved det sterke behov for vann på de store frammarsjer er det naturligvis ønskelig å øke vannanleggene. Derfor sendes det ut egne kommandoer for å lete etter erstatningsdeler eller egnet materiale, hvorav man kan lage videre reserveanlegg.

Så merkelig det enn lyder: ørkenen gir en alt det en forlanger av den; man må bare vite å lete etter det. Et eller annet sted finner man istykker-skutte eller bulkete vannbeholdere, som med litt dyktighet igjen kan sveises sammen. Man finner et eller annet sted 10 eller 20 eller også 100 meter vannledning, som lar seg bøye, skjære og tette i vannforsyningskompaniets verksted, man finner pumper, hele pumper, halve pumper, deler av pumper, man finner ventiler, sylindrer, hjul — som om de skulde være tryllet fram. To eller tre små pumper kan til syvende og sist yte samme arbeid som én stor en.

I Marsa Matruk traff jeg en dag etter inntagelsen en oberstløytnant med et hjul på akselstykket (ingeniør), en fin, stille vitenskapsmann. Han var kommandant for vannforsyningskompaniet i panserarméen Afrika. Mens jeg underholdt meg med ham i plasskommandantens værelse, svirret ordet vann gjennom rommet fra alle sider. Tyve kilometer øst for Marsa Matruk lå det 4000 engelske fanger, som måtte forsynes med drikkevann. Oberstløytnanten var fullstendig rolig:

„Mine folk har allerede funnet vann. Det er bare et spørsmål om transport; lastebilene er som bekjent alltid sterkt opptatt under en frammarsj.“

„Hvordan vet De at det her og der finnes vann, og framfor alt, hvordan beforder De det? Hvordan fyller De det over på kanistre og fat, hvordan bringer De det til troppene?“

Rolig og saklig begynte han å for-

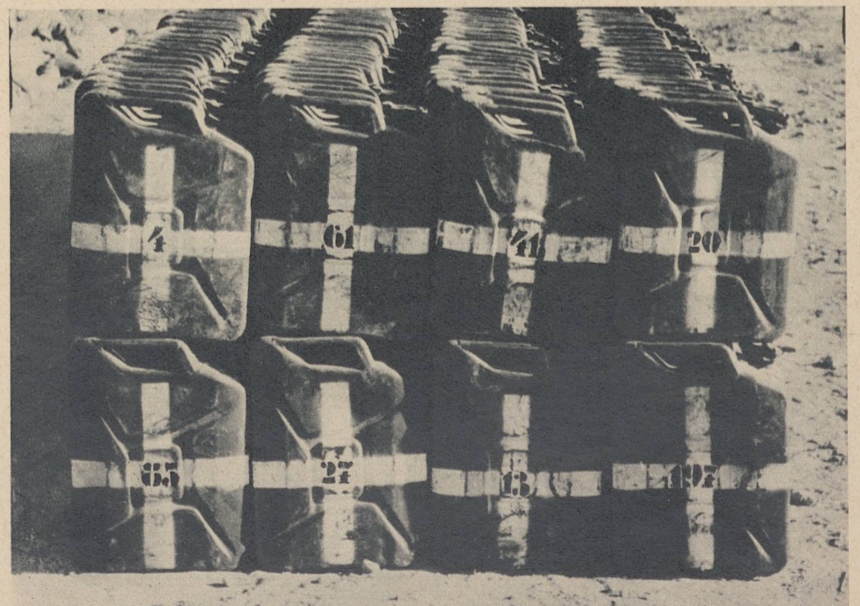
telle. Man går ut fra den forutsetning at englenderne har hatt vann nok, likeså vannhull eller brønner eller destillasjonsanlegg. Altså må man finne dem og bringe dem i orden igjen. Det er mange ganger forbundet med vanskeligheter, for englenderne er dyktige i forurensning med kjemiske midler. Hans vannforsyningskompanis arbeid besto altså for det første i å finne vann, for det annet i å rense det, og for det tredje i å fordele det.

Alle brønner — hvis de da ikke er sprengt eller ugjenkallelig forurenset av englenderne, blir rensset igjen, ved spesielle kjemiske metoder. Enhver kolonne har sin kjemiker, kalt apoteker.

I ørkenen blir det utvunnet meget vann i såkalte dryppegallerier, dvs. overbygde grøfter. Man anlegger dem best i dynetterreng, og her hevder likeledes vanningeniørens kunst seg til å utvinne ferskvann uten at saltvannet drypper med, for merkverdig nok er det beste drikkevann i ørkenen å finne i nærheten av sjøen. „Apotekeren“ kontrollerer så ofte han kan, mange ganger hver time, saltholdigheten av vannet som drypper ned; hvis han har apparater til det, bruker han disse, — hvis de er ødelagt av en engelsk bombe — som i Marsa Matruk — ved å smake på vannet.

Endelig finnes det vannhull og de riktige brønner. Men man må ikke forestille seg en riktig brønn slik at vannet spruter opp av jorden som av en kilde. Det samler seg i en dybde av flere meter, hurtigere eller langsommere, og må så bringes fram i dagen ved hjelp av pumper.

Neppe er et vannanlegg tryllet fram av ørkenen av denne stille oberstløytnants (ingeniørs) vannforsyningskompani, før det dukker opp på vegen et uanselig lite treskilt, hvor det står det ene ord, som alle kolonner og kjøpere, offiserer og soldater leter etter, dette skilt, som betyr begynnelsen og slutten på en frammarsj i Afrika, og som merkverdig nok alltid var å finne, også på fram marsjen fra Derna til El Alamein, ordet — vannforsyningssted 200 meter —

Og igjen sammen med tusen andre venter kanister nr. 4 i rad og rekke på rengjøring, ny fylling og nye oppgaver
PK.-fotos: Krigskorrespondent Friedrich

Godt og ondt ved smerten

Har smerten en mening — eller er den bare en ubehagelig plageånd? Er det noen nytte i å bekjempe den? Og hvilke chanser har menneskeheten i denne kamp? — Det er spørsmål som opptar vårt sinn særlig no i krigen under pleien av de sårede og syke

Fra den tid man begynte med eter-narkosen, det er no i 1942 akkurat hundre år siden, forteller man følgende morsomme anekdote: En mann hadde en slyst i nakken som måtte fjernes. Man benyttet seg den gang av den helt nye bedøvelsesmetode med eter. For denne lille operasjon behøvde man ingen dyp narkose. Like etter det korte inngrep avbrøt assistenten narkosen og pasienten kom hurtig til seg selv igjen. Han så opp på lægen og mente: „Det var vidunderlig, doktor! Men hvis jeg hadde visst at det ikke gjorde det minste ondt, så hadde jeg ikke latt meg bedøve!“

Den gang da kniv og smerte enno hørte sammen

Bak denne lille spøk stiger der opp en annen tid som vi no ikke lenger kan gjøre oss fortrolig med. Det var utenkelig for menneskene for i tiden å kunne

sjalte ut smerten; snarere var de tilbøyelige til å tro at den tilfeldigvis var uteblitt. Og det var ikke bare legfolk som tenkte slik. Skjønt kirurgene stadig hadde søkt etter smertebedøvende midler, var de alltid blitt skuffet.

Man lot således den syke komme i fullstendig beruset tilstand til operasjonen, eller man forsøkte å dempe smerten ved hjelp av blandingsdrikker bestående av opium, villrot, belladonna og andre droger. Men den store smerte som operasjonskniven forårsaket, skar elementært igjennom det slør som alkohol og andre narkotiske midler hadde lagt over bevisstheten. Hvis man imidlertid ga altfor meget av de bedøvende midler, så kom den narkotiske søvn altfor nær sin bror, døden. Således gjorde de gamle kirurger den erfaring at der døde flere av de bedøvede pasienter enn av de helt ubedøvede. Disse dårlige resultater hadde gjort dem mistroiske.

Da man for første gang anvendte eteren i et fornuftig øyemed, hadde den vært kjent nøyaktig i allerede tre hundre år. Lægen Valerius Cordus hadde framstilt den av alkohol og svovlsyre, og Paracelsus, middelalderens store læge, forsto straks dens smertestillende egenskaper. Men hverken i krig eller fred kom kirurgene på den tanke å anvende eteren...

Og allikevel ble der allerede den gang operert meget, for det gas mange kriger i disse tre hundre år. Og smerten hørte med til operasjonen. Den gjorde seg gjeldende overalt og lot seg ikke bortforklare. Vi som lever i dag er av en annen mening. Vi betrakter smerten som noe overflødig, ja direkte som en sykdom.

Eller har denne tilsynelatende meningsløse plageånd allikevel sin oppgave i naturen? Er den kanskje som de gamle kirurger trodde, ubetinget nødvendig for sårlegningen? I vår smerte-fiendtlige tid skjenger man ikke disse spørsmål noen videre oppmerksomhet, men når man tar i betraktning at smertens lover innvirker på alt som lever, så vil man ikke kunne komme bort fra dem.

Smertens janushode

Livslæren kaller den „sunnhetens gjøende vakthund“. Vårt lett sårbare legeme befinner seg i en verden full av kanter og spisser, knivegger og flammer; og da viser smerten seg virkelig å være en trofast vokter om det sunne legeme. Den melder enhver uvennlig eller fiendtlig berøring til overledelsen. Forsiktighet, motstand eller flukt er de forholdsregler som treffes på grunn av en slik melding. Ingen vilde bli gammel hvis ikke smerten også under søvnen var på sin post. Mennesker som på grunn av en sykdom har mistet sin smerteømfintlighet, blir ofte såret eller skadet uten å merke det ringeste til det.

Dessverre har vår gjøende vakthund også alle de feil som en sådan har. Den larmer ofte som rasende ved ube-

tydelige foranledninger. Tannpine eller liktorner er eksempler på hvorledes denne iltre gjøing kan oppskake oss i høyeste grad. Men ofte melder ikke vakthunden seg selv når dødsfiender er trengt inn på oss. Tuberkulose forårsaker i det hele tatt ingen smerter, og nettopp her vilde en tidlig advarsel være så ytterst viktig. Også kreft er i begynnelsen helt uten smerte; først når det er for sent å helbrede den, opptrer der nesten utholdelige smerter. Her svikter smerten sin rolle som advarer og er bare en grusom plageånd.

Det lar seg ofte bevise at smerten spiller en betydelig birolle ved lægning av sår. Ved en brukken knokkel tvinger den en til å holde vedkommende lem i ro, hvilket er viktig for helbredelsen. Likeledes tvinger den en ved sår til å holde seg i en rolig stilling, derved holdes det som er skadelige for såret unna. På den annen side forhindrer den ved revmatiske lidelser enhver bevegelse, skjønt bevegelse nettopp vilde være nødvendig for å oppnå helbredelse.

Smerten bringer de edle egenskaper i oss for dagen som f.eks. den harde tross mot naturens krefter, medfølelse med skapningens lidelser samt hjelpsomheten. Den har som intet annet bidratt til menneskeslektens sjelelige utvikling. Den formaner oss, advarer og beskytter oss og opprettholder derved vår tilværelse. Derfor er den så inderlig sammenvokset med alt levende at ingen makt formår å atskille dem. At den ofte svikter må vi ta med på kjøpet siden vi ikke lever i en fullkommen verden. En tekniker kan man spørre

Franz Schubert

Hvorfor brukte Franz Schubert slike små brilleglass?

SCHUBERTs briller hadde flate; såkalte „bi-glass“. Glassene var små, fordi man bare kunde se tydelig gjennom den midterste del av dem. Større glass vilde vært til ingen nytte.

De som bruker briller idag er heldigere stillet: De store ZEISS-PUNKTALglass, som alt ved sin ytre form er avpasset etter synsfeltet, gir selv langs kantene et fullkommen tydelig synsbilde.

Derfor bruker man idag ZEISS-PUNKTAL, helst i den vakre PERIVIST-brille. Se efter garantimerket på glass og innfatning!

ZEISS Punktal

det fullkomne brilleglass

Fås i optiske

forretninger

Godt og ondt ved smerten

hvorfor han har laget det ene slik og det andre på annen måte og hvorfor han ikke forbedrer denne eller hin detalj. Men naturen ga oss hittil intet svar på disse spørsmål, og for den som er plaget av smerter, er det kanskje bare en ringe trøst at hans plageånd er en blanding av klokskap og uforstand.

Til i dag er smerten ennå ikke beseiret, men vi har dog i stor utstrekning kunnet temme den balstyrige. Naturligvis er det ingen løsning av smertens problem når lægen gir pasienten en resept på et smertestillende middel; med et slikt middel er smerten ikke brakt ut av verden. Det forstår vi, når vi er på det rene med hvorledes smerten oppstår.

Utsjalting av nervebaner

Fra alle legemets deler går der nerver til hjernen. Når der oppstår smerte på et eller annet sted i legemet, så leder disse nervebaner den til hjernen. Her i hjernen foregår det uutgrunnelige under at man blir seg smerten bevisst. Det er først hjernen som gjør at man opplever smerten. Hvis man holder den borte fra hjernen, så er det som om den i det hele tatt ikke er til stede. Alle mer kjente smertestillende midler virker i den retning at de mer eller mindre omtåker hjernen. Med andre ord, de gjør mottakerstasjonen ubrukelig til å ta imot smertemeldingene. For flere av lægens formål er dette ubetinget nødvendig og man må ta denne framgangsmåtes ulemper med på kjøpet. For den som skal opereres er det meget viktigere ikke å føle noen smerte, ja ikke å merke noe til operasjonen i det hele tatt, enn at man for kort tid omtåker hans hjerne med gift. I og med narkosen er hovedpersonen ved en operasjon til sitt eget beste så å si ikke lengre til stede. Han spares for operasjonens sjokk. Og for en som nettopp er operert, er det viktig at han kan sove seg sunn igjen ved hjelp av en morfininnsprøytning. I sammenligning med dette gode er morfinens ulemper av mindre betydning. Også ved tannpine og liknende banale smerter er det formålstjenlig å døyve smertene før lægen kan gripe inn. Men i lengden går det ikke an å narkotisere seg lett ved hjelp av medikamentet. Den som allikevel forsøker det, må bære de slemme følger.

Den meningsløse smerte er en torn i øyet for lægen. Med omhu lurer han opp sin fiende, lar den vise vegen til sykdommen og oppsporer dens årsaker. Han avskyr også å tilføye sin pasient selv den minste skade. Derfor har også forskerne søkt etter midler som virker mindre forstyrrende på sentralstasjonen i vårt legeme. Smerten beveger seg langs nervene til hjernen, hvorfor skulde man ikke kunne sperre vegen for den „lengre nede“?

Med denne idé var i grunnen lokalbedøvelsen oppdaget. Hvis man sprøyter et bare lokalt virkende bedøvelsesmiddel dypt inn i huden ovenfor en allerede forhåndenværende lesjon eller en som av medisinske grunner må tilføyes, så er smertens veg avskåret. Den kommer ikke over denne skranken. Og hjernen blir forskånet både for smerten og midlets innvirkninger. Det er den nye veg smertebekjempelsen går i dag. På denne måte kan man foreta alkoholinsprøytninger i de underordnede nervesentrer og dermed sjalte ut mellomstasjonene på vegen til hjernen

Tankefullt følger den sårede kamerat fra den franske legion i Wiens Konserthuset den hvirlvende masurka med øynene

Som våknet av en drøm applauderer han så kunstnerinnen og blir mer og mer begeistret. Til slutt . . .

. . . ser det ut som om all smerte er glemt. Med en glad latter har mannen, som er såret i beinet, reist seg og klapper sin takk

LIVSGLEDE

Bilder fra et møte mellom sårede soldater fra åtte land som ble innbudt til Wien av NSDAP's utenlandsorganisasjon

En tysk underoffiser svinger seg i „polsterturene“ med kvinner og unge piker fra Szatmary

Forenet i nytelse av kunsten, sitter soldatene fra de forskjellige nasjoner ved siden av hverandre og ...

... enig i anerkjennelsen, applauderer tyskeren likeså begeistret som honved-korporalen, der er såret i hånden. Spesielt han forstår noe av sine landsmenns dans og ...

... beviser det like etter, idet han stamper en kraftig csardas på Wiens asfaltgater. Livsglede hos rekonvalesentene. Fotos: Voigt

Den korteste veg

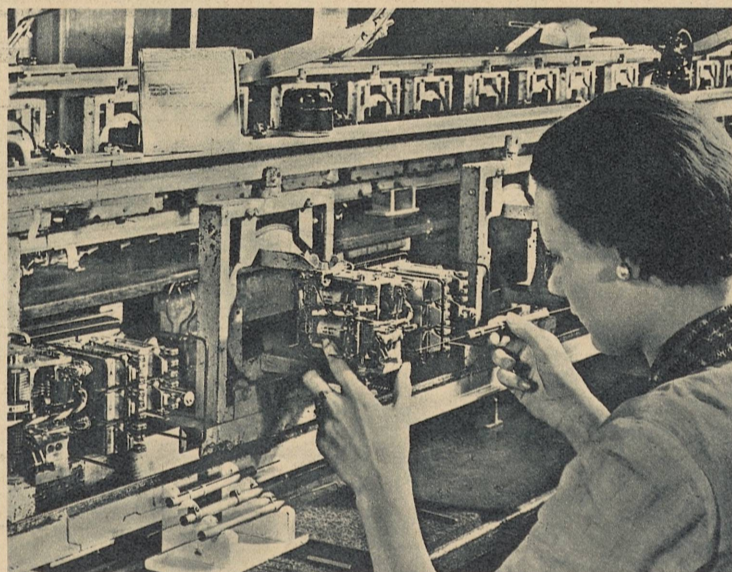
Fra matematikkundervisningen husker vi at den korteste vei mellom to punkter er den rette linje. Den korteste veg mellom to mennesker er telefonen, det lærer vi i det praktiske liv. Hundre eller tusen kilometer skrumper sammen til intet når den moderne telefonteknikk skaper forbindelse. I løpet av få minutter kan man ved dens hjelp avgjøre saker som ellers vilde ta timer og dager.

I verdens telefonstatistikk vrir det av millioner og milliarder; hundre og tredve milliarder ganger daglig blir telefonen benyttet over de toogforti millioner talestasjoner i verden. Mer enn femten milliarder mark (omregnet) blir årlig utgitt for telefongebyrer. Ca. tohundreogfemti millioner kilometer ledning tjener utelukkende til å tilfredsstille menneskehetens krav om telefon. Mer enn førti milliarder mark er anlagt i telefoninnretninger i verden, og det blir regelmessig utgitt noen milliarder årlig for å utstyre innretningene slik som abonnentene gjerne vil ha dem. Mer enn en million mennesker er stadig beskjeftiget med å betjene og utvide telefoninnretningene. I laboratoriene til de bedrifter som står i telefonteknikkens tjeneste, arbeider titusener dyktige teknikere og fysikere med å uttenke og virkeliggjøre stadig bedre telefoner, sentralbord og ledninger.

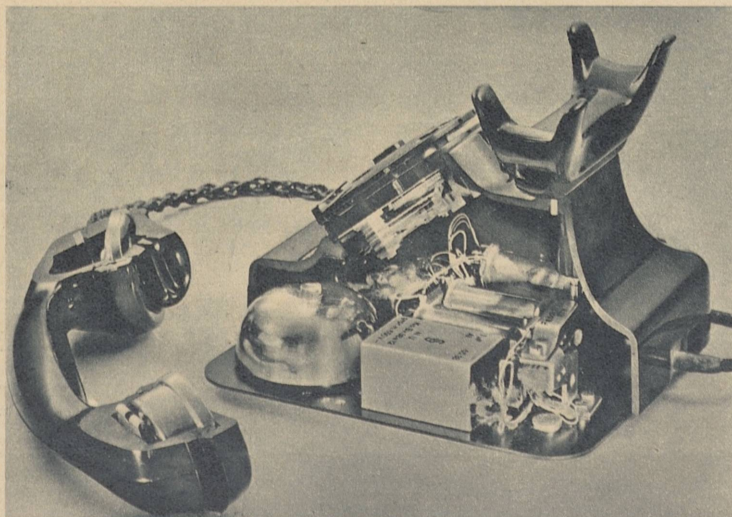
Tyskland inntar den ledende stilling i verdens telefonvesen. Ingen land har i så stor utstrekning som i Tyskland gått over til helautomat, og bare dette systemet finner abonnentene som det fullkomne. På denne måten velger mer enn 90 % av det telefonerende publikum selv samtaleforbindelsen ved hjelp av nummerskiven. Det tyske kabelnett, som muliggjør sikre samtaler, — ikke bare innen grensene, men også for gjennomgangstrafikk mellom nabolandene — omfatter mer enn tyvetusen kilometer fjernkabelnett. Selvfølgelig finer man i Tyskland i storbyene så vel som på landet bare telefonapparater av nyeste type som garanterer en klar og tydelig forbindelse.

I det verdensberømte Siemens-verk finner vi enestående laboratorier for telefonteknikken og alt som angår den. Allerede grunnleggeren, Werner Siemens, innså for mer enn 60 år siden hvilken betydning telefonen vilde ha for den nye tid, og fabrikerte dengang de første telefoner og sentralbord. Allerede omkring århundreskiftet arbeidet Siemens-verkene på et automatisk system og før verdenskrigen arbeidet automatiske sentraler — ikke bare i Tyskland, men også i andre europeiske land — etter det av Siemens & Halske utviklede system. Omtrent på samme tid begynte Siemens-verkene på å legge en 600 kilometer lang telefonkabel mellom Berlin og Rhinen, som skulde være „grunnsteinen“ for det europeiske telefonnett. Etter verdenskrigen ble denne kabel utstyrt med forsterkere. I den følgende tid overvant Siemens & Halskes framskritt på forsterkningsområdet, alle avstandsvanskeligheter for lydoverførelsen gjennom telefonen. Målet for videre utviklingsarbeid var å utbre automatsystemet over større strekninger, slik som det var i de enkelte industriområder. Økningen av de lydkanaler som sto til disposisjon, lyktes gjennom den såkalte „bærefrekvens-teknikk“, hvorved flere samtaler på engang blir båret over én ledning gjennom forskjellig frekvens. Ved den nyeste type av telefonkabler kan man med bare to dobbeltledninger føre 15 samtaler på engang. Gjennom „bred-båndkabelen“ som er framstillet for fjernsyn, åpner det seg ganske andre muligheter, for gjennom den kan man ved siden av få med 200 samtaler.

I det kommende store europeiske næringsliv kommer telefonen til å spille en enno større rolle enn tidligere. Telefontrafikken mellom de forskjellige land kommer stadig til å tilta, og til å fordre nye trafikkveier. I Siemens-verkene står kunnskapen, dyktighet og viljen til å skape noe parat til i forening med verkstedene å virkeliggjøre alle ønsker.

I store serier fabrikeres i Siemens-verkene telefonautomatene, som i telefonsentralene formidler samtaler. (Verkstoto Siemens)

Snitt gjennom den moderne Siemens-automattelefon med lydlos nummerskive og telefonen særlig tilpasset hodeformen. (Verkstoto Siemens)

Godt og ondt ved smerten

for lengre tid. Nervebedøvende midler som kokain eller det helt giftfrie novokain blir tilført ryggmargskanalen. De lammer de nervebaner som går langs denne i retning av hjernen, og det er da mulig å foreta store operasjoner i magen eller i beina mens pasienten er ved full bevissthet. Men dermed er ikke inhalasjonsnarkosen med eter eller de narkotiske gasser, etylen eller asetylen blitt overflødige. Hver form for bedøvelse har i dag et fast omrisset anvendelsesområde. Men ut over den rent lokale bedøvelse har avbrytelse av nervevegen erobret seg et område som hittil utelukkende var behersket av de hjernebedøvende midler.

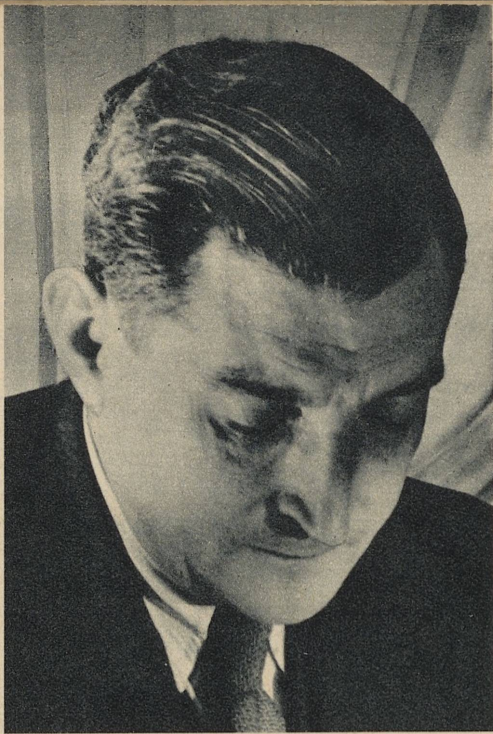
Helbredelsens fiende

Smerten forhindrer eller forsinker ofte lægningen av et sår idet den forstyrrer blodløpet til sårets område. Men hvor der ikke er noe blod, kan intet sår læges.

La oss her høre hva en Heidelberger kliniker har å berette: En panserskytter hadde kvestet et ledd på pekefingeren slik at også selve knoken var skadet. Etter lokal helbredelse av såret ble der imidlertid igjen en sterk følelse av smerte. Dessuten opptrådte der anfall av blodsirkulasjonsforstyrrelser som gjorde at hele hånden og deler av armen var helt blodløse. Etter alkohol-innsprøytninger i en bestemt nerveknute forsvant smertene og sirkulasjonsforstyrrelsene. Herpå fulgte rask helbredelse. Av denne nøkterne skildring framgår det ikke hvilket under det her dreier seg om. Det er kanskje tilstrekkelig å henvide til at man tidligere i slike tilfelle ikke sjelden måtte amputere hele hånden fordi man ikke med noe middel kunde få bukt med forstyrrelsene av blodtilførslen. Dessuten måtte man ofte flere måneder igjennom gi store mengder av hjernebedøvende midler, inntil man dog med tungt hjerte måtte beslutte seg til amputasjon. Avbrytelse av nervebanen gir også gode resultater ved de tallrike nervebetennelser som isjias, hodenevralgi og sågar ved den fryktelige trigeminusnevralgi, den såkalte ansiktssmerte. Dels blir her en nerveknute bedøvet for lang tid ved alkohol-innsprøytning, dels sprøyter man lokalt bedøvende midler inn i selve nervebanen.

En eiendommelig anvendelse av dette middel skjedde ved behandling av forfrosne bein og føtter. Ved hjelp av den såkalte lumbalbedøvelse — innsprøytning av novokain i ryggmargskanalen — kunde man helbrede forfrysninger. Ved siden av den oppnådde smertebefrielse strømmet der store blodmengder til de forfrosne lemmer og brakte helbredelse hvor tidligere bare en amputasjon kunde redde livet.

Det er i dag lykkes å betvinge smerten. Det gis ikke mindre smerte i verden enn tidligere, men det ville dyriske skrik hvormed man før forsøkte å befri seg fra den, er forstummet og den er blitt begrenset til et tålelig illebe-finnende. I vår tid er det sågar lykkes vitenskapen å fordrive smerten uten å innskrenke eller omtåke den sykes bevissthet. Smerten, denne uunnværlige og hjelpsomme livskamerat, kan framtidig få oppfylle sin moralske og etiske oppgave i temmet tilstand, men den får ikke lengre anrette sine ødeleggelser.

Uforgjengelige ansiktstrekk

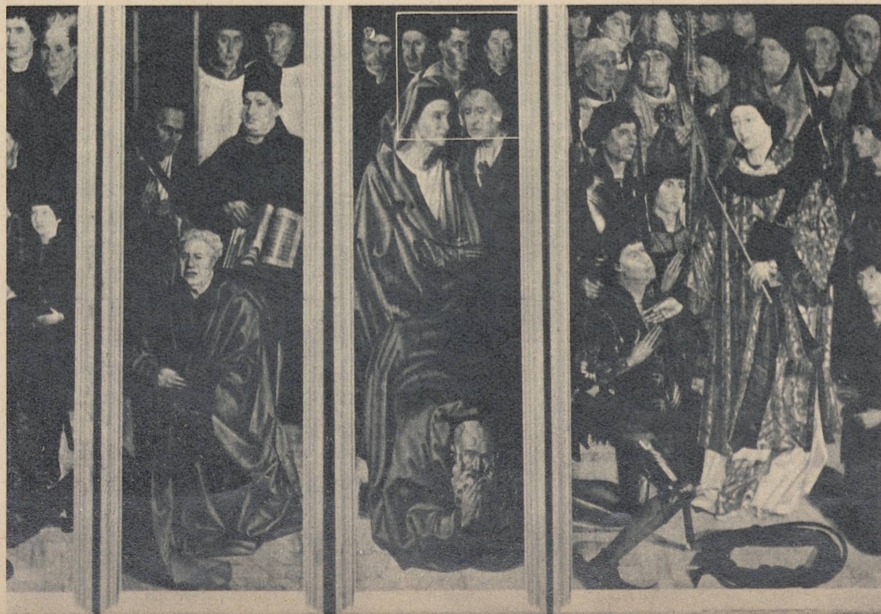
Likhet slår en bru over et halvt årtusen

Det er ikke bare den store maler Nuno Goncalves' ry og kunst, som atter og atter får portugiserne til med stor interesse å betrakte hans to triptychoner fra katedralen i Lissabon. Omkring år 1460 malte kunstneren på to store panneaus og fire fløyer den hellige Vincent, hovedstadens gamle skytshelgen, omgitt av betydelige portugisiske konger, lærde og sjøfarere, av riddere og fikkere, av munk og pilgrimme. Portugiserne, som i dag betrakter kunstverket der har sin spesielle plass i den europeiske malerkunst — med stor interesse, blir overrasket stående foran et av maleriene med skikkelsene fra det femtende århundre: det smale hode og det noble ansikt på en mann viser en forbløffende likhet med ministerpresident Salazars pregede trekk, den framifrå statsmann, som Portugal kan takke for sin nyoppbygging og sin stilling i verden idag. Den smale, lett bøyde nese, den faste munn, den energiske hake og den kloke pannen med det skarpt tegnede hårfeste har begge disse menn — som det ligger 5 århundrer i mellom — felles — et karakterfullt ansikt.

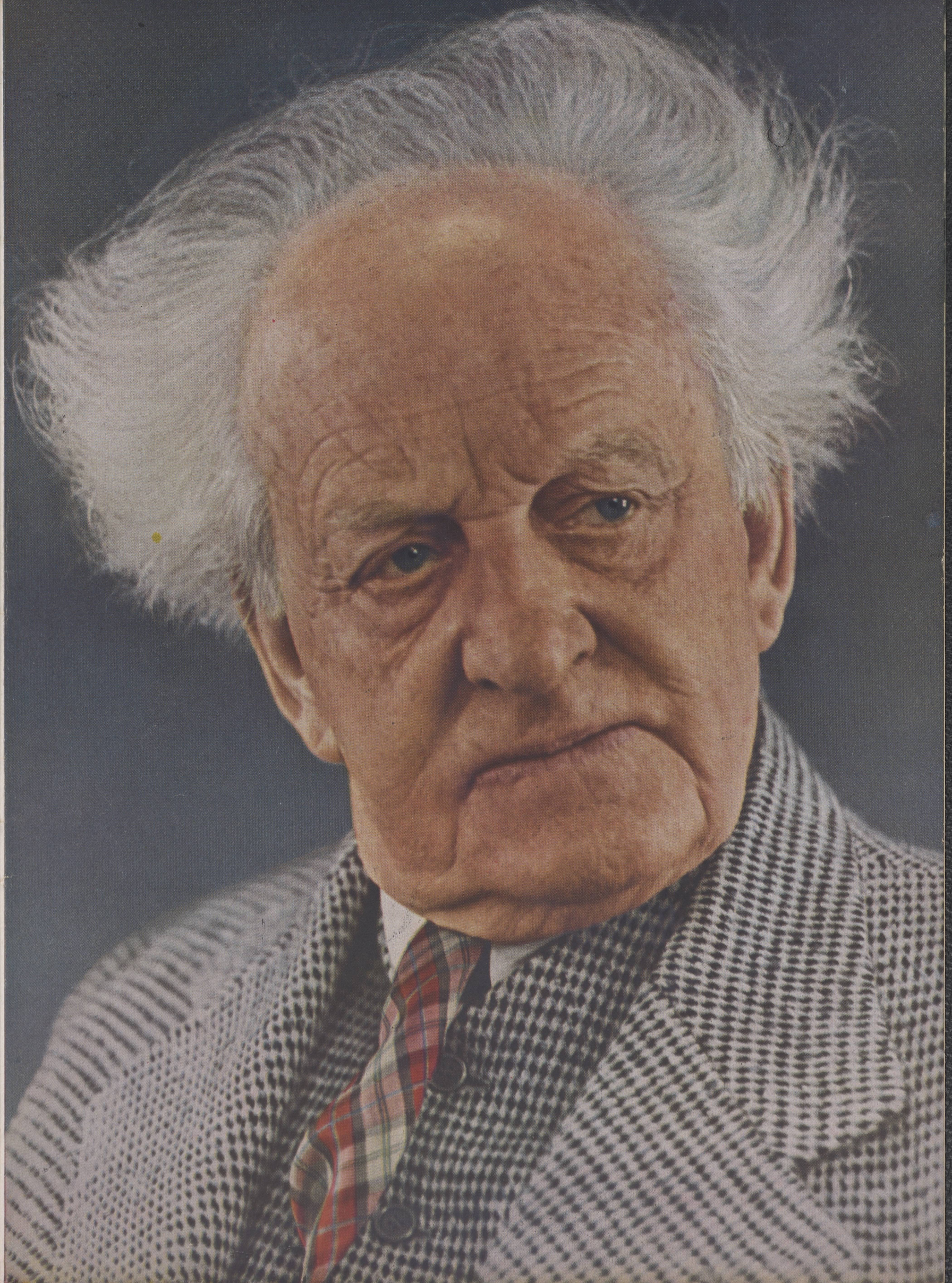

↑ Et utsnitt av tavlen med den mann, som likner ministerpresident Salazar

↓ Fire bilder fra det dobbelte triptychon av Nuno Goncalves

Gerhart Hauptmann. Den skapende representant for den naturalistiske epoke i den tyske diktning, den rike dramatiker og forteller, feirer sin 80. fødselsdag. Han skrev de sosiale dramaer „Vor Sonnenaufgang“, „Die Weber“, „Fuhrmann Henschel“ og „Rose Bernd“, eventyrspill som „Hanneles Himmelfahrt“, komedier som „Der Biberpelz“, og skapte i bondekrigsdramaet „Florian Geyer“ tragedien om et folk, som strandet på uenighet og motløshet. I annen halvdel av hans liv blir epikeren i Hauptmann stadig sterkere, som med vers-epos, med mesterlige noveller og med fargerike og betydelige romaner („Emanuel Quint“, „Atlantis“, „Der Ketzer von Soana“, „Die Insel der Großen Mutter“) gjenga sin opplevelse for heimlandet og verden. Mellom sitt syttiende og åttiende år har han gitt oss dramaene „Hamlet in Wittenberg“, „Die Tochter der Kathedrale“ og „Iphigenie in Delphi“, samt erindringsboken „Das Abenteuer meiner Jugend“

BAYENCOURT

Romanskikkelsen
blir sagn

I Picardie, halvvegs mellom Arras og Amiens, ligger den lille landsbyen Bayencourt. En septemberdag i 1933 svinget en mann på sykkel inn i landsbyen, og som man kan forstå, vakte han oppsikt. Når det så ut som han tegnet hus og hager, forhørte seg om antall griser okser og høns på det store godset like utenfor landsbyen, Ferme de la Haie, og sågar klatret opp til skolehusets lave vindu for å kikke inn i klasseværelset, da var det på tide å underrette gendarmene. Hva tyskeren kom med som forklaring på sin mistenkelige oppførsel, lød temmelig utrolig. Disse opp-tegnelser og „planer“ skulde være materiale til en roman? Den fremmede ble lukket inne i den lille kneipen ved inngangen til landsbyen, mens gendarmen telefonerte til Amiens for å få nærmere opplysninger om ham.

Folkene i Bayencourt viste seg nesten ikke; da gendarmen en time etter forlot landsbyen sammen med den fremmede, fulgte ikke engang landsbyungene dem. Gendarmen kunde ikke la være å spørre: „Hvorfor sa De at De var englender?“ — „Jeg nektet det bare ikke. Det var viktig for meg at folk snakket uforbeholdent med meg. Bayencourt la jo i nærheten av fronten dengangen.“ „Nei, monsieur!“ avbrøt gendarmen ham: „Enhver av oss gjorde jo bare sin plikt — dengangen.“

I Amiens, hvor beretningen om be-givenheten fikk alle til å ryste på hodet, ble jeg mottatt av en herre fra det politiske politi, som sa på flytende

tysk: „Jeg kjenner tyskerne: så ubehendig vilde ingen av dem oppføre seg når det virkelig gjaldt! — Men si meg — hva interesserer antallet av griser på Ferme de la Haie Dem, og hvordan kommer De overhodet til Bayencourt?“ Og da forklarte jeg ham hvordan jeg innen rammen av den store krig hadde tenkt å framstille den tragiske skjebne til en tysker, som hadde latt seg naturalisere som franskmann hvordan jeg der hadde funnet den nødvendige strategiske situasjon, og hvordan det velklingende navnet hadde fått meg til å velge Bayencourt. Det virket overbevisende, og snart ble forhøret til en livlig tyskfransk samtale.

I mer enn tre år bodde jeg da der på det lille stedet og arbeidet, inntil det av dagene i Bayencourt var vokset fram „Tyskeren i Bayencourt“. Boken ble utgitt, den tyske presse omtalte

den som et betydelig bidrag til tysk-fransk forståelse, og fra utlandet — spesielt fra Frankrike — kom det varmt bifall.

Igjen blomstrer de første høstblomster, som den dagen da det hemmelighetsfulle besøk av englenderen, som var tysker, nesten hadde ført til et tysk-fransk opptrinn i Bayencourt. Denne gang kom den fremmedes sønn til landsbyen. Og han konstaterte at tildragelsene ved farens besøk har holdt seg levende i bayencourtenes sinn inntil de minste enkeltheter. Selv nok en „stor krig“ har ikke kunnet utslette dem. Man husker alt og kappes om å fortelle. Litt etter litt fylles den lille kneipen helt. Og hvordan forholdt det seg med „de tyske offiserene...?“

Den besøkende spisser ørene. Jo, for ikke lenge siden var det kommet noen høye tyske offiserer i bil, de fortalte om boken og fotograferte alt, sågar borgermesteren, og de var også på Ferme de la Haie.

Seinere viste det seg at ved disse ukjente offiserers lille svipptur hadde ikke bare boken, men også det personlige spilt en rolle: en av offiserenes forfedre skulde ha utvandret til Frankrike. Om de besøkende heri så en sammenheng med de i boken — oppdiktete — hendelser?

Men nettopp denne uklarhet er det folkene i Bayencourt har behovd for langsomt men sikkert å finne seg til rette i dette nett av diktning og sannhet. „Jeg er overbevist om“, skrev sønnen til sin far, „at tyskeren fra Bayencourt om ikke altfor lang tid blir en riktig sagnskikkelse der. Den ene eller andre tror allerede fullt og fast, at det derute virkelig har bodd en tysker med sin kone, som var fransk, og at han så ble skutt som forræder, fordi han hadde gitt en tysk patrulje ly. Og at den komiske tysker, som kom så meget seinere engang og etter ham offiserene, bare har utforsket et spor, fordi den tyskeren i boken var en av hans forfedre.“

Kan man fortenke meg i at dette lille stedet med det velklingende navn begynner å bli litt sagnaktig selv for meg? Men allerede i forrige krig fikk jeg en dag en nøyaktig skisse av Bayencourt og Ferme de la Haie fra en ung venn, som hadde sett verket oppstå i dets første, dramatiske form, som bilag sendte han et fotografi han hadde funnet i en fransk skyttergrav hos en soldat fra det 72. infanteriregiment, det samme regiment, som jeg hadde latt min helts sønn stå i. Og da jeg seinere leste Ernst Jüngers sterkeste krigsbok „Skogholt 125“, da lå dette skogholtet umiddelbart overfor Bayencourt, og også Ferme de la Haie ble flere ganger nevnt i boken.

Er det ikke som om Frankrike og Tyskland har hatt et magisk stevne-møte i denne avkrok?

Adam Kuckhoff

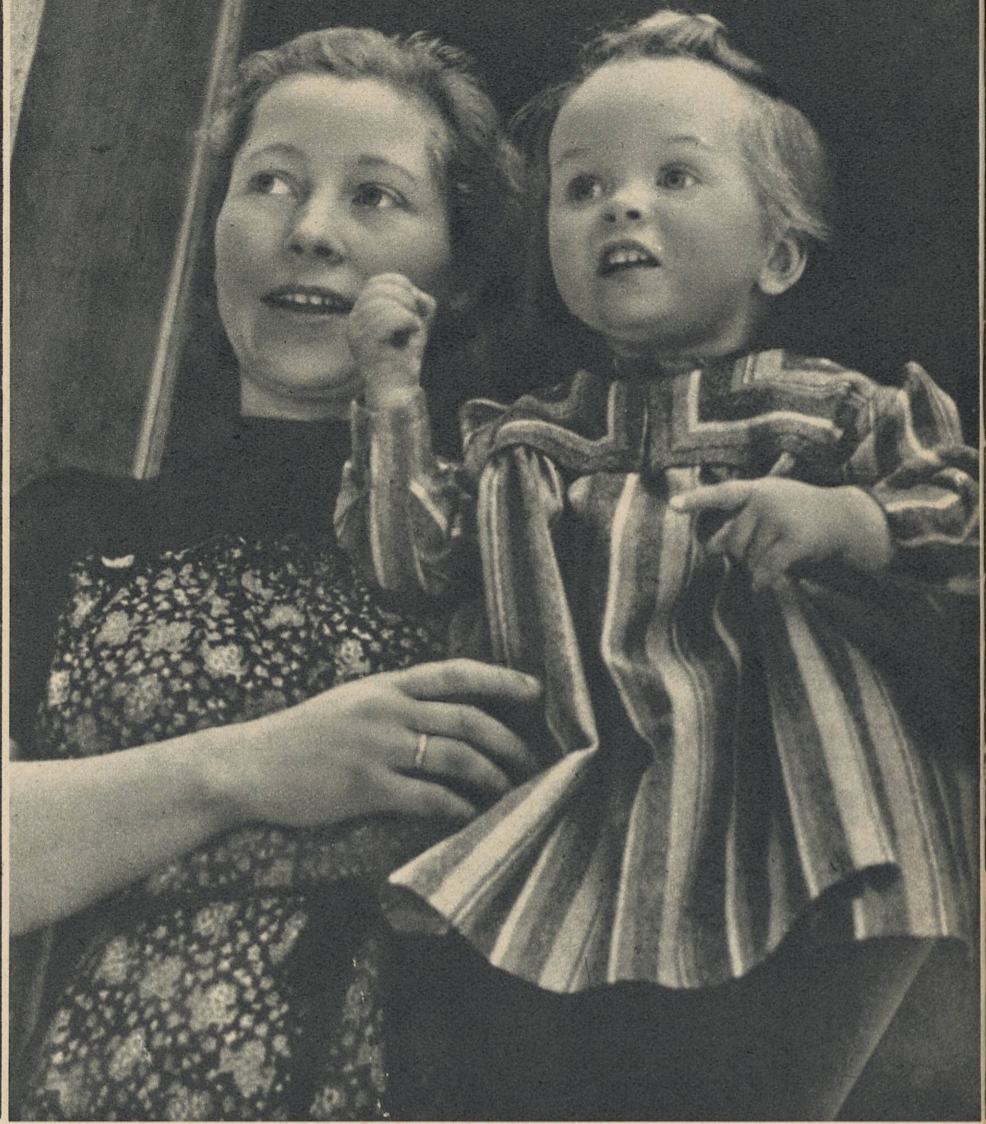
Tysk forskning oppdaget og dyrket:

Den „hurtige potet“

Poteter på „eksamensbordet“. Disse vitenskapelige serieforsøk tar sikte på å finne de gjødselhormoner, som er mest befordrende for knollenes hurtige vekst

„Lange dagers typen“ og „korte dagers typen“. Enhver gårdbruker vet at potetplanten i alminnelighet trenger det „stigenå lys“, dvs. dagene før sommersolhverv for å vokse og utvikle seg. I mangeårig forskning oppdaget og dyrket man no sorter, som også utvikler seg ved synkende lys og i løpet av kort tid tar til i vekst: „de korte dagers typer“. Disse sorter kan settes etter innhøstningen av den tidligere vinterbygg og gir ved riktig gjødsling en fullverdig avling på samme tid som „lange dagers typene“ — hvilket betyr en betraktelig utvidelse av spillerommet i næringslivet

diorland

Olympia

KONTORSKRIVEMASKINER
REISESKRIVEMASKINER

OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG. Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S., OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm,
Zagreb. Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

IZ 112

FORVENTNING OG GJENKJENNELSE
Fire bilder uten ord

Verdens første

I 1840 så verdens første metall-kamera dagens lys. Det var, et Voigtländer. De moderne Voigtländer kameraer er altså resultatet av 100 års erfaring.

Er det da noe rart at Voigtländer står i en særklasse når det gjelder presisjonskameraer for alle formål?

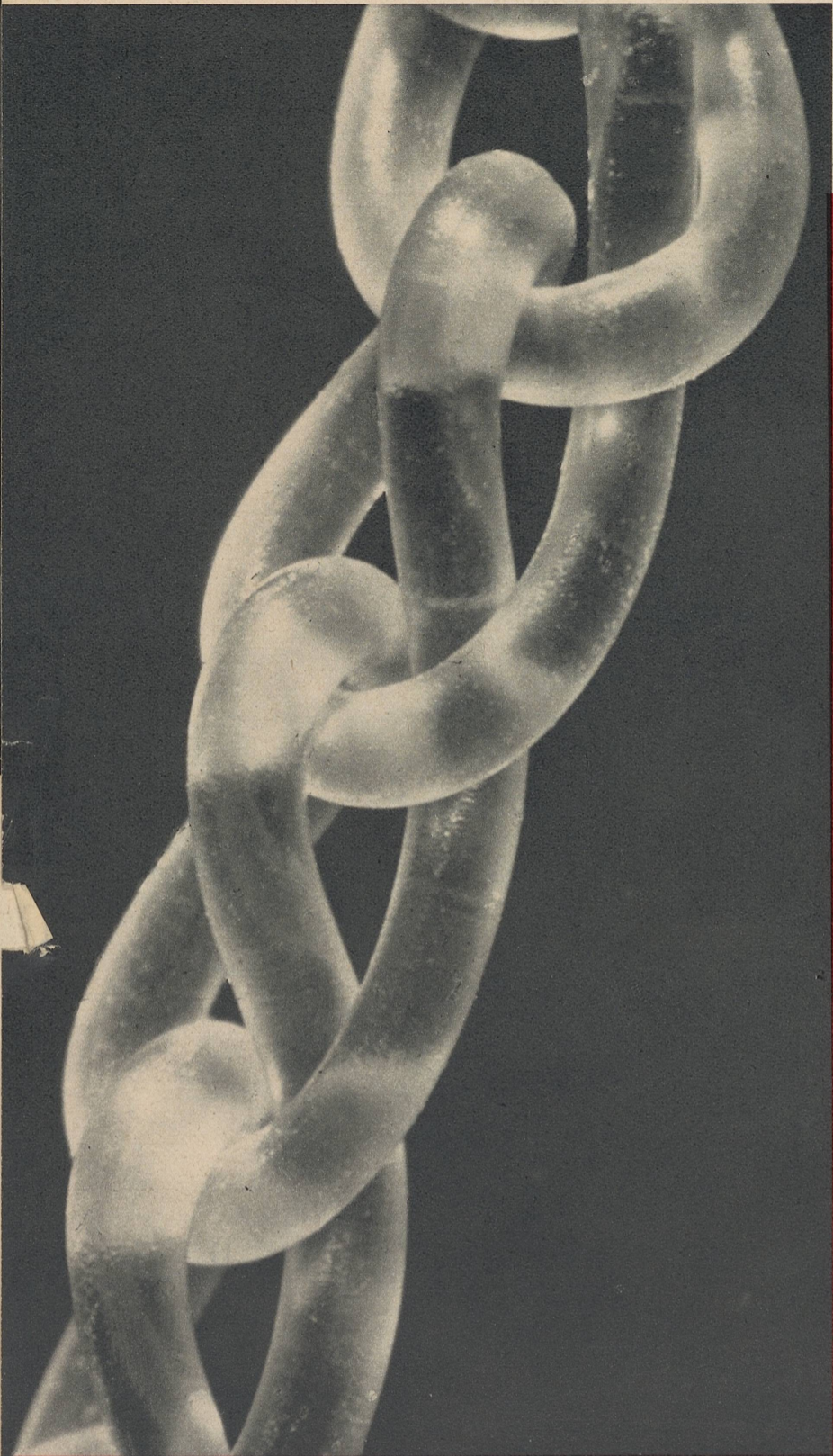
De berømte

Voigtländer-kamera

Hel-syntetisk fiber

PERLON

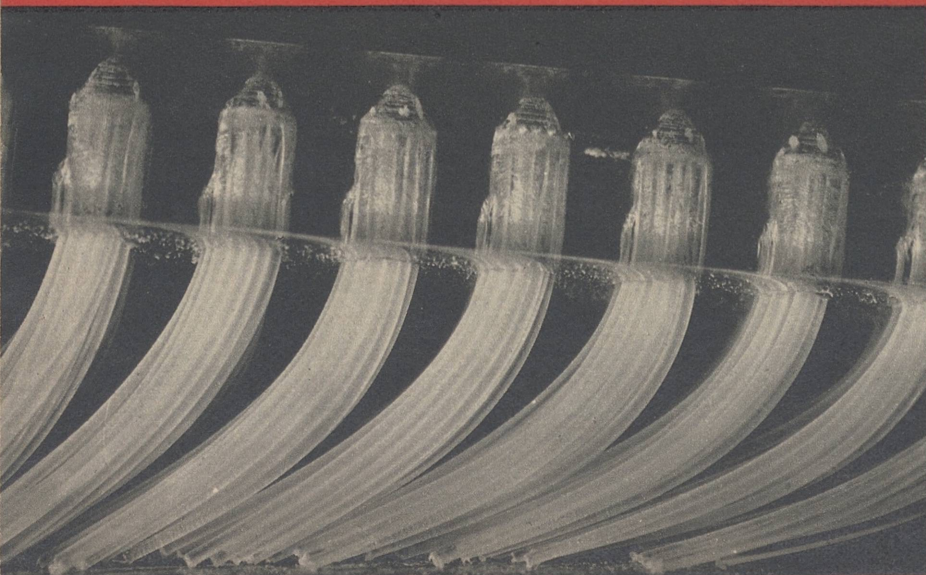
Natursilken er no uovertruffet i holdbarhet!

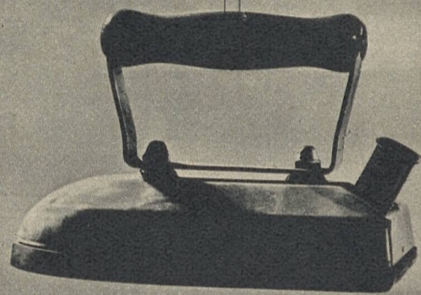
Et kjede av glass? Nei, en sammenslynget Perlonfiber under mikroskopet. Med denne kjemiens nye mesterlige oppdagelse begynner en omveltning på hele tekstilområde

Perlon-buster i tannbørsten.
Forstørrelsen viser oss at de selv
↓ etter langvarig bruk er bare litt slitt

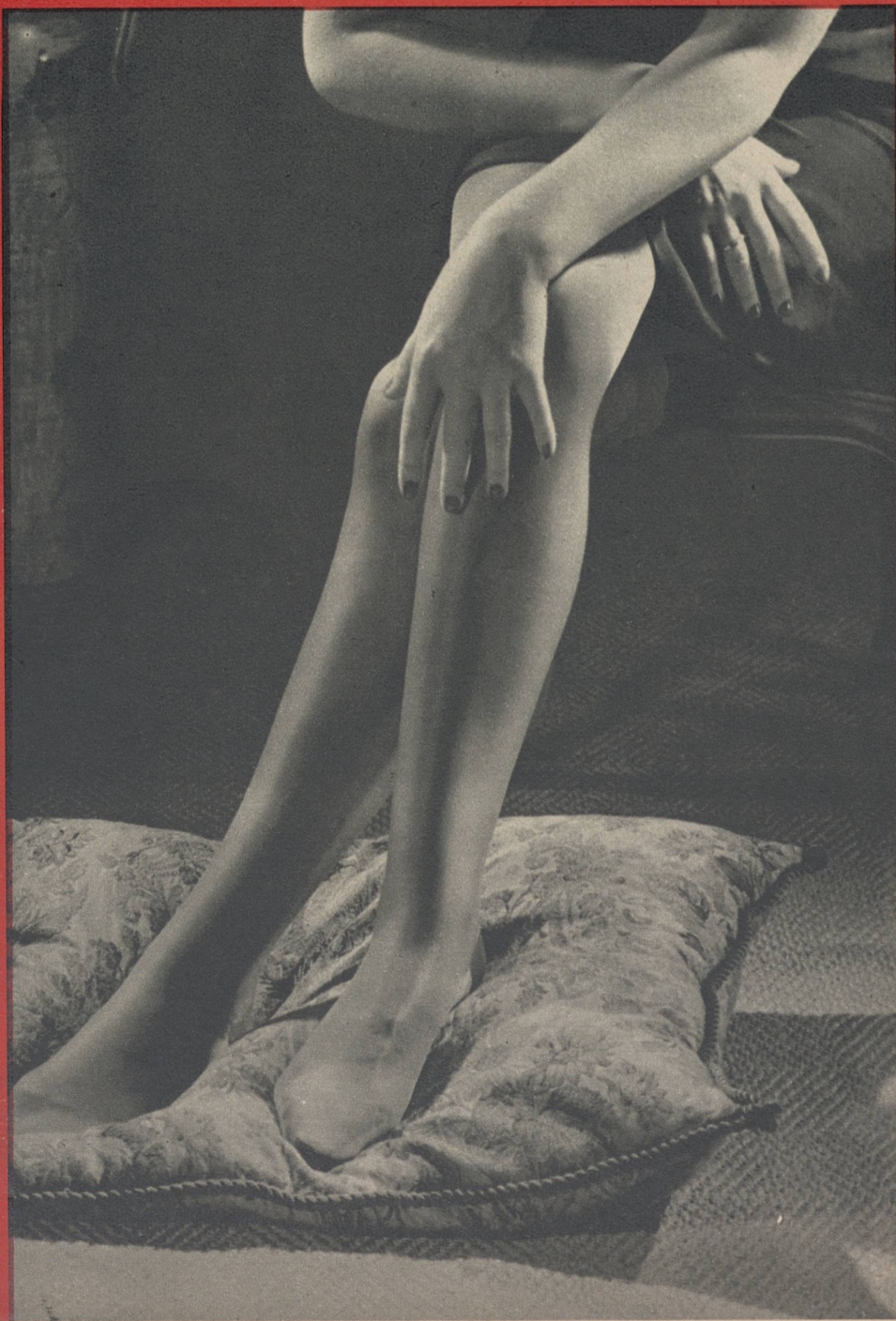
→ Brukt 70 ganger — vasket
70 ganger og framleis vel-
holdt er strømpen av Perlon

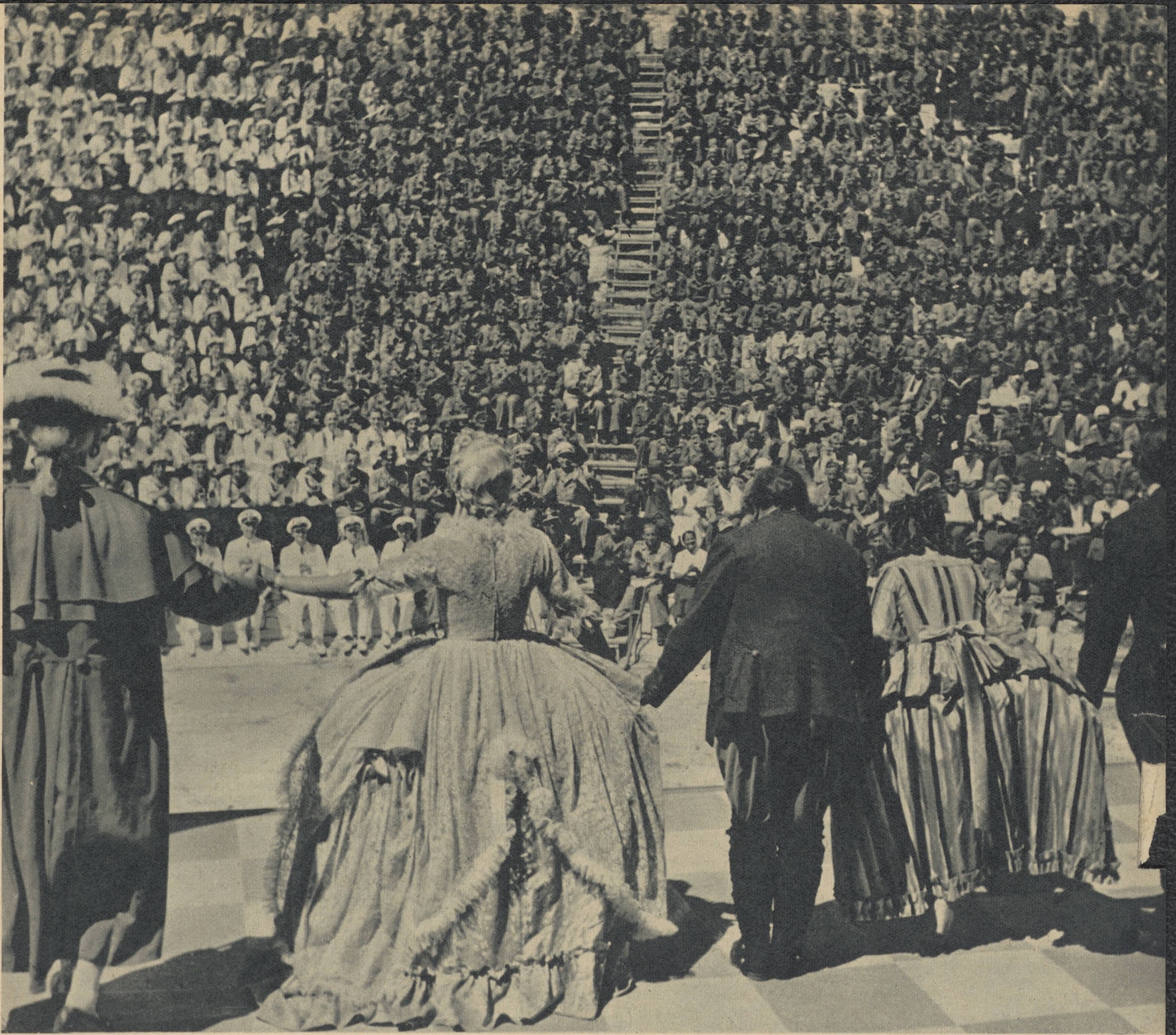

I sønderrivningsmaskinen viser Perlon-
fiberen seg å være 50% sterkere enn natursilke

Styrken er bevist! Et tungt stry-
kejern henger i tynne Perlon-tråder

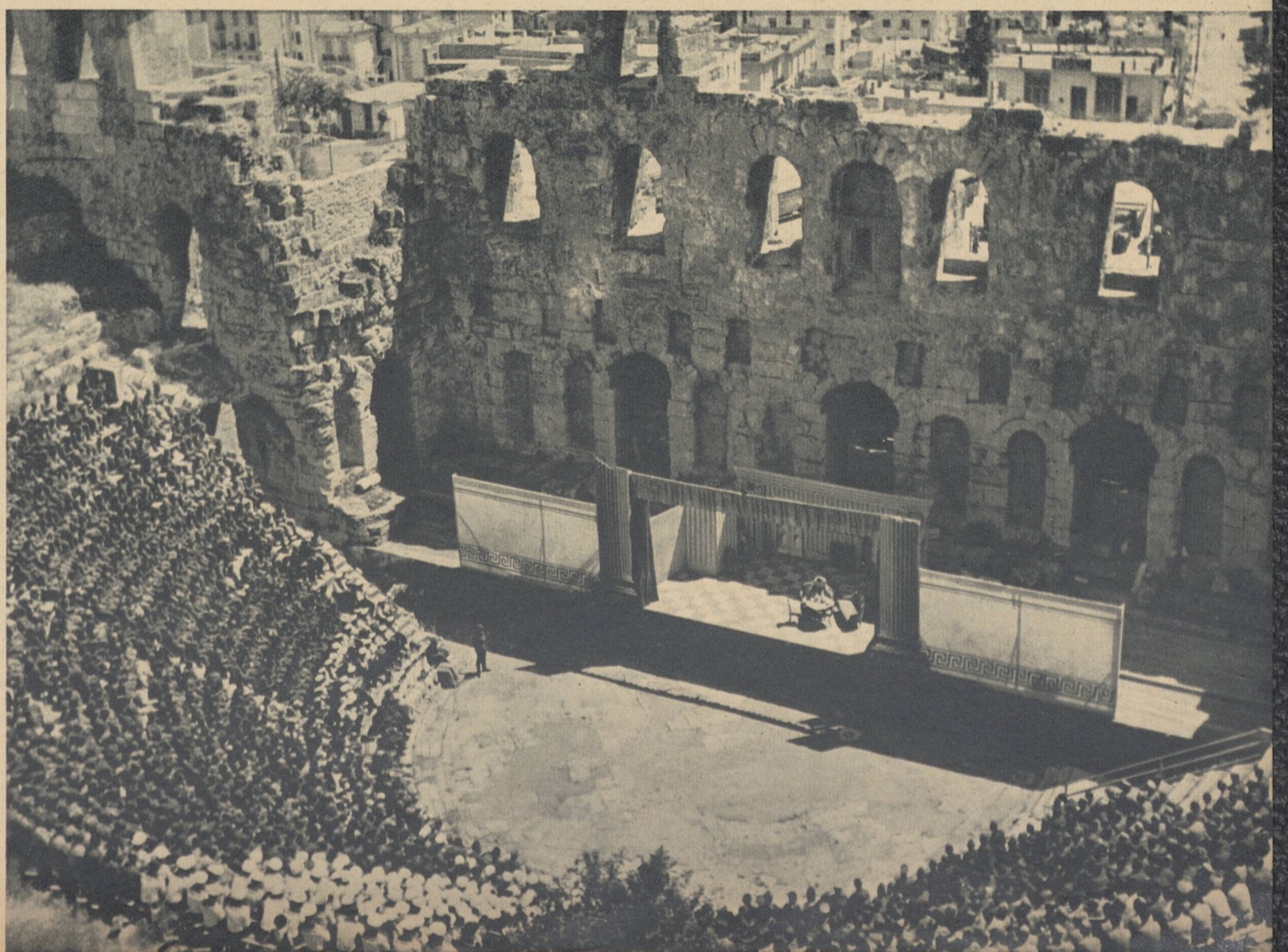

Under opptagelsene til filmen „Fronttheater“. Frontteatrets kunstnere bukker, og tilskuerne, soldater fra de forskjellige våpen, applauderer

Skuespill i skyggen av Akropolis

Foran halvrunderen i det gamle Herodes Atticus-teater, som er fullt besatt med tyske soldater, spiller tyske kunstnere, medlemmer av et av de frontteater-ensembler, som spiller overalt hvor de tyske soldater befinner seg. „En av tyskernes utroligste oppfinnelser“ har utenlandske iakttakere kalt denne stadige kunstneriske „forsorg“ ved fronten. No er det — på dette sted — innspilt en tysk film, hvis dramatiske handling er grepet ut av en frontteater-tropps opplevelser

Sett fra Akropolis. På Herodes Atticus-teatrets scene innspilles det et klassisk tysk lystspill
PK.-foto: Krigskorrespondent Dick

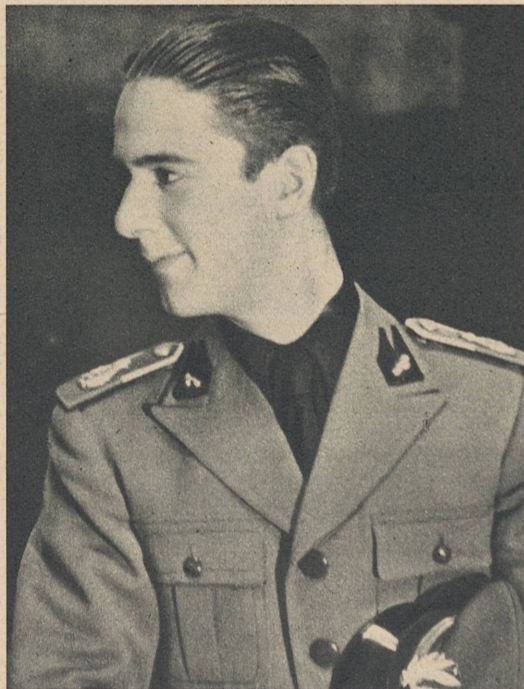
Under ungdommens internasjonale musikkonkurranse i Weimar: en belgierinne og en danske forsøker en underholdning. Det tema som beskjeftiger tilhørere og deltakere fra 14 nasjoner, er interessant nok. — Hvem blir den beste europeiske violinist, harpenist eller pianist?

EUROPAS BESTE MUSIKERE — UNDER 18 ÅR

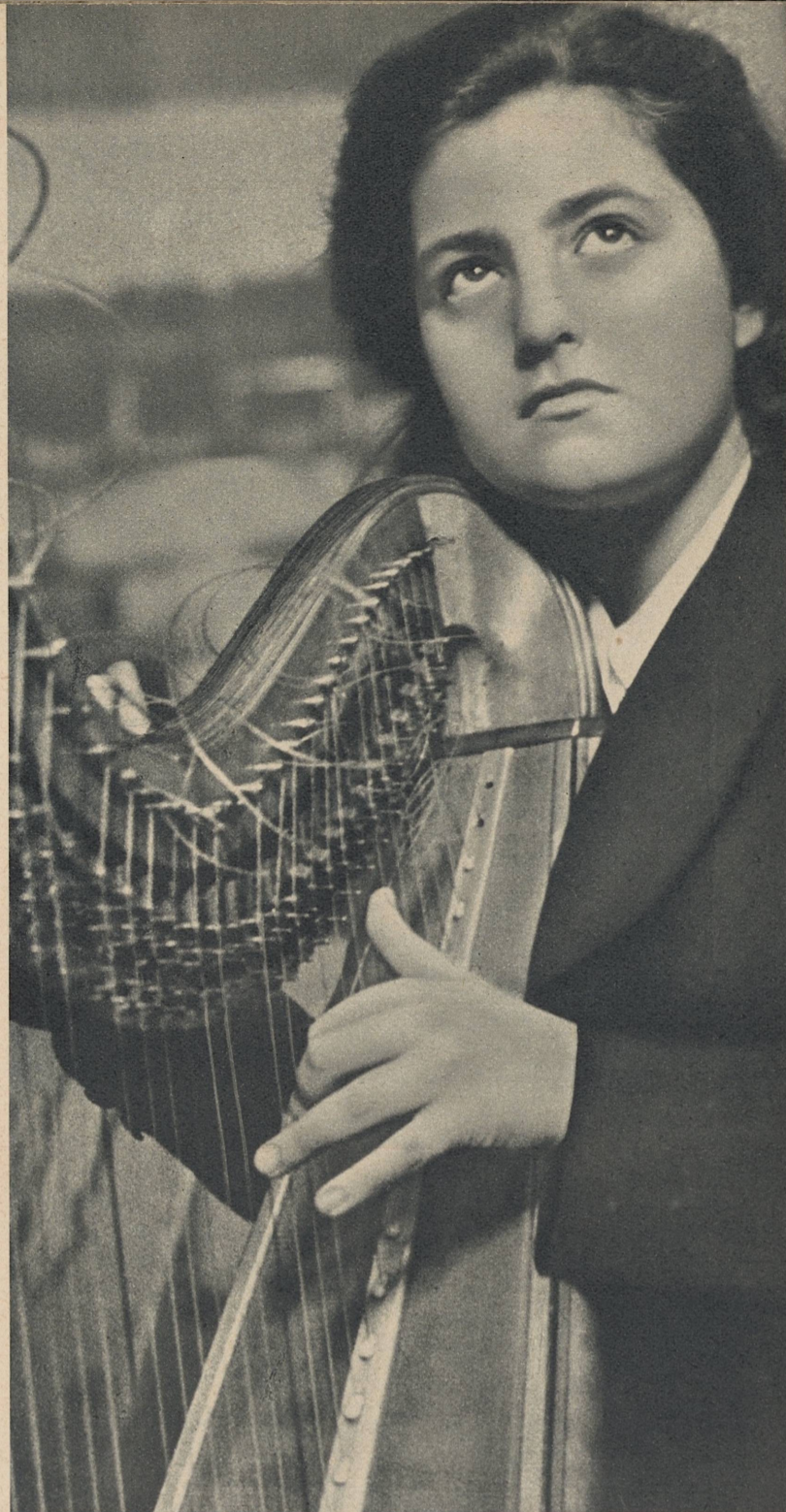
Under et internasjonalt ungdomsmøte i Weimar, som seinere fortsatte i Florens, ble det foretatt en stor musikalsk konkurranse. Her var den høyeste alder for gutter satt til 18 år, for piker til 21 år. Det prestertes framifrå ting av alle deltakerne. Hvem vet, om ikke snart den ene eller andre pristaker fra Weimar skaper seg verdensry. „Signal“s billedkorrespondent, Wilhelm Voigt, har fotografert noen av dem for oss

Tyskeren Otto Schärnack, som spiller på et kostbart instrument, en ekte Amati, delte førstepremien på violin med . . .

. . . italleneren Mario Stasi, som viste seg å stå på samme trin

Itallenerinnen Giullana Bressan fikk førstepremien på harpe

Rumeneren Mihai Constantinescu fikk annenpremie. Her venter han på øyeblikket for sin opptreden, med den sikkerhet stor dyktighet gir

Spanjeren Jesu Corvino pakker tilfreds inn violinen sin igjen. Tross sine 12 år har han vunnet femtepremien på violin

Heli Finkenzeller spiller i Terra-filmen „Fronttheater“ og
i Tobis-filmen „Das Bad auf der Tenne“

Signal

På gjensyn!

*Spansk-tysk avskjed etter et
internasjonalt ungdoms-
møte i Tyskland*

Til beretningen på side 38